

A GÓLYA POPULÁCIÓ-DINAMIKÁJA MAGYARORSZÁGON (1963—1968)

MARIÁN MIKLÓS

(Szeged, Móra Ferenc Múzeum)

A gólya (*Ciconia ciconia* L.) egyike a legismertebb madaraknak. Így rendkívül alkalmas alanya az olyan populáció-dinamikai vizsgálatoknak, amelyeket rövid idő alatt, nagy területen kell elvégezni, tehát azok lebonyolítására a kis létszámú ornitológus gárda nem elegendő, ezért laikusokat is be kell vonni a felvétel munkájába. A gólya — mint kultúra követő faj — évszázadok óta az emberi lakóhelyeken fészkel, azokhoz jól alkalmazkodott. Ma, a technikai kultúra rohamos fejlődésével gyors ütemben változnak az emberi települések és a hozzájuk kötődött gólya életviszonyaiban is jelentős átalakulás következik be. Mivel a gólya az embernek a mezőgazdasági kártevők elleni harcában egyik jelentős segítőtársa, fontos érdek fűződik ahhoz, hogy népesség változását, ezzel összefüggésben életmódjának alakulását rendszeresen figyelemmel kísérjük és ha szükséges védelmére a megfelelő intézkedéseket megtegyük.

A Kárpátmedencében és ezen belül Magyarországon él Európa egyik legnagyobb gólya populációja. Érthető, hogy a hazai ornitológiának éppúgy szívügye volt az állományfejlődés vizsgálata, mint ahogy a külföldi ornitológiai központok élénk figyelemmel kísérték ilyen irányú közléseinket. Nemzetközi szervezetek (mint az UNESCO égisze alatt működő International Committee of Bird Preservation) pedig, amelyek az egész Európára és a szomszédos világrészekre kiterjedő censzusokat szervezték, sürgették, hogy Magyarország is végezzen kiterjedt vizsgálatokat e téren.

A felsorolt tudományos, gazdasági és természetvédelmi meggondolások indították a szerzőt arra, hogy 1958-ban — a Madártani Intézet és dr. Keve András felhívására és támogatásával — az egész ország területére kiterjedő gólyanépesség vizsgálatot kezdjen. Tervet dolgozott ki, mely szerint öt évenként, azonos módszerrel állományfelvételeket végez.

Az azóta eltelt évtized alatt, az eredeti terv szerint, háromszor (1958, 1963, 1968) történt országos census. Az eredményeket nyilvánosságra hoztuk (Marián, 1962, Marián, 1970 és Marián—ifj. Marián, 1968). A szegedi Móra Ferenc Múzeum a magyar gólyavizsgálatok központjává lett, és ma mintegy 10 000 gólya-adatot tárol, illetőleg tart nyilván. Ez a gólya-adattár jelentős madártani értéket képvisel, és lehetővé teszi, hogy segítségével a jövő ornitológusai több irányú populáció dinamikai vizsgálatokat is végezzenek.

Jelen munka az öt, illetőleg tíz évvel ezelőtt lefolytatott országos állományfelvételekről közölt — fent idézett — tanulmányok folytatása. Az 1968. évben lezajlott országos gólyaállományfelvétel eredményét mutatja be, összevetve azt a fél évtizeddel előbb, 1963-ban nyert census adataival.

A MÓDSZER

A hazánkban lefolytatott első nagyobb szabású gólyaállományfelvételek történetét más helyütt vázoltuk (Marián, 1962). Itt csupán megemlítjük, hogy az első állományfelvétel 1941-ben volt (Homonnay, 1964), amelyet az 1948- és 1949-ben (Keve, 1957), majd 1950-ben és 1951-ben (Bancsó—Keve, 1957) lefolytatottak követték. Végrehajtásuk a pedagógusok, a tanulóifjúság és az erdészek segítségével történt és elismerésre méltó eredménnyel jártak. Sajnos nem terjedtek ki az ország egész területére és nem azonos módszerek szerint jártak el, így az eredmények összevetése nehézségekbe ütközik.

A lefolyt évtized állományfelvételei e vizsgálatok tanulságain alapultak: azonos módszerek szerint, Magyarország egész területére kiterjedő összeírásokat végeztünk.

Az alkalmazott felvételi módszert főbb vonásaiban azzal a megfontolással ismeretjük, hogy az országos méretű vállalkozás tapasztalatai hasznosíthatók lesznek más, nagyméretű populáció felvételek esetében is.

Az állományfelvételt 1968 június—júliusában a Madártani Intézet szervezésében és a Csongrád megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának döntő támogatása mellett bonyolítottuk le.

Két megfigyelőhálózat dolgozott:

1. A Magyar Posta Vezérgazgatósága a Madártani Intézet felkérésére felhívta postahivatalait, hogy a kiadott gólyaösszeíró kérdőívet kitöltve, szeptember 15-ig küldjék vissza. A kérdőív a Postaügyi Értesítőben (1968) jelent meg és így szolgálati úton eljutott a legkisebb postahivatalokhoz is. A kérdőívet kitöltve, a lapról levágva kellett a Madártani Intézethez beküldeni, innen továbbították a Móra Ferenc Múzeumhoz. Csak a legszükségesebb adatokat (számlálás helye, fészkek száma, fészkek helye, lakatlan fészkek) kértük. A válaszokat a levélkézbesítők szolgáltatták. Ők valóban a legjobban ismerik községüket.

A postások feladatukat szép eredménnyel végezték (igen sok helyen még részletes kiegészítő megjegyzésekkel is megtoldották a kötelező válaszokat). Összesen 2027 jelentést küldtek be (az összes beérkezett jelentések 60,45%-át). Ez évben tehát 15,26%-kal kevesebb postaskérdőív érkezett be, mint öt évvel ezelőtt.

2. A Posta adatszolgáltatásának legfőbb értéke, hogy az egész ország területére kiterjed. Van azonban két gyöngé pontja: a lakatlan területeken fészkelő gólyákról nem tájékoztat és csak a fészkekről, illetőleg a gólyapárok számáról ad jelentést.

Az első hiányt úgy igyekeztünk pótolni, hogy felkértük segítségre, az állami erdőgazdaságokat és (ez alkalommal először) a hazai vadásztársaságok mintegy kétharmadrészét. Mind az erdészek, mind a vadászok készségesen támogatták munkánkat és számos, lakott helytől távol eső gólyafészkekről küldtek jelentést.

A második nehézséget a Madártani Intézet megfigyelő gárdájának, számos madárász szakembernek, madárkedvelőnek bekapcsolásával igyekeztünk leküzdeni. Mintegy 80 személyt kértünk fel.

Az erdészek, vadászok, felkért megfigyelők már részletekbe menő kérdésekre (fészkek kora, fiókák száma, magános gólya, pusztulás oka stb.) válaszoltak. Lelkes munkájukról a beküldött 1326 jelentés (az összes beérkezett jelentések 39,55%-a) tanúskodik. Az 1963. évi állományfelvételhez képest 36,22%-kal több tehát az ilyen típusú jelentések száma.

Az egyes fészkek kétszeres lajstromba vételét kizártuk azzal, hogy a fészkek helyét nemcsak a község, de az utca és a házszám közlésével kértük megjelölni. A jelentések értékelésekor azután kitüntek az azonos fészkekre vonatkozó megfigyelések és természetesen esetenként csak egyet vettünk figyelembe. E módszer révén a kétféle meg-

figyelőhálózat jól kiegészítette egymást, sőt bizonyos fokú kontrollra is lehetőséget nyújtott.

Összesen 3353 kitöltött kérdőív érkezett vissza. Mintegy százal több, mint 1963-ban (akkor 3239-et küldtek be hozzánk). Valójában kissé nagyobb számú jelentés beérkezését vártuk. Nem számoltunk azonban azzal, hogy az erdészetek egy része, amikor értesült a vadásztársaságok felkéréséről — a kettős összeírás elkerülésére — nem szorgalmazta erdészei munkáját.

Nemleges jelentés 672 kérdőív (az összes beküldött jelentések 20,04%-a) tartalmazott. Ez a szám kb. megegyezik az 1963-ban beérkezett negatív jelentések mennyiségével. A nemleges jelentések mintegy 98%-a a főváros, a nagy vidéki városok és a hegyvidéki községek postahivatalaitól származik, ahol természetesen nincs gólyafészkek.

A beküldött jelentések számának emelkedéséből, a részletes adatokat tartalmazó jelentések arányának növekedéséből arra következtethetünk, hogy felvételező módszerünk tovább javult az öt év előttihez viszonyítva. Megállapítható, hogy — az ilyen nagy területen, igen nagy számú összeíróval végzett felmérésnél elkerülhetetlen hibák mellett is — megfelelő alapot nyújt gólyaállományunk mennyiségi értékeléséhez.

ÉRTÉKELÉS

A FÉSZKEK

Magyarország 3260 helysége közül 2154-ben (a helységek 66,07%-ban) figyeltek meg gólyafészket. (1968-ban 270-nel több helységből sikerült adatokat szereznünk, mint öt évvel előbb.)

A fészkek tájak és megyék szerinti megoszlását az I. sz. táblázat mutatja. Használatához megjegyezzük a következőket: „Elhagyott fészkek” alatt a számlálás esztendejében lakatlanul talált fészkeket értjük. „Új fészkek” alatt pedig azokat, amelyek 1968-ban készültek.

A legtöbb gólyafészkek az Északi-Hegyvidék lábánál található: Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből 519 fészket jelentettek. Sok gólya fészkel még a Tiszántúl keleti részén is: Szabolcs-Szatmár megyében 466, Hajdú-Biharban 439 fészket számláltak. A Dunántúlon Somogy megyében találták a legtöbb — 296 — fészket.

Csongrád megyében él a legkevesebb gólya, pedig nem is ez az Alföld legszárazabb vidéke. Kultúrhatások és valószínűleg a lakosság magatartása is szerepet játszik ebben.

A „gólyavárosok” — az olyan községek, ahol igen sok lakott gólyafészkek van — a következők: Hajdú-Bihar megyében Konyár (43 fészkek), Egyek (20), Nádudvar (21); Borsod-Abaúj-Zemplén megyében Tiszatarján (31) és Szolnok megyében Tisza-örs (24). Jellemző a gólyafészkek számának csökkenésére, hogy öt évvel ezelőtt a húsznál több fészkekkel rendelkező falvak sem voltak ritkák, ma pedig feltűnik, ha egy községben tíznél több fészket találunk.

Az ország területéről 4510 lakott fészket jelentettek. 1963-ban még 6017 fészekben éltek gólyák. Az elmúlt fél évtized alatt tehát mintegy 1500 fészkek pusztult el, vagy vált lakatlanná!

A megfelelő arányító számítások elvégzése után — amelyekre azért van szükség, mert a jelenlegi állományfelvételnél 114-gyel több helységből van adatunk, mint 1963-ban — arra az eredményre jutunk, hogy öt év alatt 27,61%-kal csökkent a lakott fészkek száma.

A FÉSZKEK MEGOSZLÁSA TARTÓ ALJZAT SZERINT

A II. sz. táblázat tanúsága szerint a legtöbb fészket (60,71 %) épületekre rakták a gólyák. Elsősorban a szalma-, vagy nádfedésű épületeket kedvelik, ezek azonban ma már eltűnőfélben vannak. Szívesen fészkeltek az oldalnyílású kémények tetejére. Az ilyen típusú kéményeket azonban gyors ütemben cserélik át végnyílású, ún. cilindres kéményekre, amelyek fészekrakásra alig alkalmasak. Az épületek tetejéről tehát egyre jobban kiszorulnak a gólyák.

Szalmaboglyákra, pajták, csűrök, aklok, istállók nád-, vagy szalmafedésű tetejére is szívesen építik otthonukat. A mezőgazdasági módszerek megváltozása következtében a hosszú időn át megmaradó szalmakazlak egyre ritkulnak. A melléképületeket is korszerűbb fedőanyagokkal borítják. Így a fészkelő aljzatok e csoportjának is egyre csökken a jelentősége. Állományfelvételünkben már csak 6,56%-kal szerepelnek.

A fészkek 26,65%-a (1202 fészkek) a helységek területén álló fákon, néha a közelükben elterülő rétek, legelők szélén tenyésző fákon épültek.

A jelentések 201 esetben azt is közölték, hogy a fészkek milyen fán épült. A megoszlás a következő: fenyőfán (luc- és erdei fenyő) épült a fészkek 7,46%-a. Kétségtelen ugyan, hogy a gólya a fenyőt mindig előnyben részesíti a lombos fákkal szemben, azonban hazánkban az emberi települések közelében (legalábbis madaraink fő elterjedési területén) ezek viszonylag nem nagy számban találhatóak. A lombos fák közül elsősorban az Alföld legelterjedtebb fáján, az akáccon (54,72 %) fészkelnek. Sok gólya telepedett nyár- (14,92%), fűzfára (6,46 %) és tölgyre (5,47 %). Találtunk néhány fészket szil, vadgesztenye, hárs, ecet, kőris, gledicsia, körte, eper és diófán is.

A megszokott fészkealjzatok fogyatkozása következtében a gólyák a legkülönbözőbb tárgyakra rakják fészkeiket. A II. sz. táblázat „Egyéb helyen” rovatában feltüntetett fészkek (4,96 %) a következő helyeken épültek: magasles, víztorony, tűzfigyelő-torony, kapuoszlop, sűrű és légoztalmi sziréna. A gólyának a környezetváltozáshoz való kitűnő alkalmazkodását mutatja, hogy már hidroglobuszra is rak fészket (Békéssámson).

Feltűnően emelkedik a villanyvezetékek, esetleg távbeszélő vezetékek oszlopaira épített fészkek száma. Öt évvel ezelőtt még csak elvétve kaptunk hírt ilyen fészkekről. A jelenlegi állományfelvétel alkalmával már 91 oszlopra épített fészket jelentettek. E jelenség is a fészkelési alkalmatlanságok fogyatkozását mutatja. Az állomány fejlődése szempontjából sajnos nem szerencsés irányú alkalmazkodásról van itt szó. Az elektromos vezetékekre épült fészkek zavarják az áramszolgáltatást, ezért a karbantartó szolgálat nemsokáig túri meg azokat. (1—2 évesnél idősebb fészkekről nem is érkezett jelentés). Csak egy községből kaptunk pozitív irányú intézkedésről jelentést: Páhiban kosarat helyeztek a villanyoszlop tetejére és a gólyák ebben költöttek.

Húsz helyről jelentették, hogy a fészkelést *mesterséges aljzat* kihelyezésével segítették. Csonkolt fatörzsrre, vagy oszlopra erősített kocsikeréken, vagy vesszőkosárban több helyen költöttek madaraink.

Fészektartó állványt készítettek a háztetőre Tornyosnémetiben, Lébényen és Letenyén. Mikóházán ilyen építettek a kémény fölé.

A gólya nagyfokú alkalmazkodását mutatja az egyik dinnyési gólyapár is: közvetlenül a nagyforgalmú vasútvonal mellett épült fészük, néhány méterre a robogó szerelvényektől. Fél évtizede költenek itt a gólyák.

A FÉSZKEK KORA

837 esetben tudtuk megállapítani, hogy hány éve állanak a fészkek jelenlegi helyükön. (III. sz. táblázat). (Még egyetlen állományfelvételnél sem kaptunk ilyen sok adatot erre a kérdésünkre.)

Úgy találtuk, hogy legnagyobb számban a 4—20 éves fészkek vannak. Az egy emberöltőt megért, vagy annál idősebb fészkek száma 13: Csákánydoroszlón (Vas m.) 60, Vasváron (Vas m.) 60, Gyulafirátóton (Veszprém m.) 60, Harkányban (Baranya m.) 68, Hőgyészen (Tolna m.) 78, Madarason (Bács m.) 60, Soltvadkerten (Bács m.) 60 és 66, Hejőbábán (BAZ* m.) 66, Mezőcsáton (BAZ m.) 68, a Szabolcs-Szatmár megyei Jándon 60 és 70 éves lakott fészkek található. Gelénesen (Szabolcs-Szatmár m.) 100 és 150 éves, Ófehértón (Szabolcs-Szatmár m.) és Bodrogkeresztúron (BAZ m.) 100, ill. 160 éves fészkeket tart nyilván a lakosság.

A FÉSZKEK PUSZTULÁSA

Vihar sok helyen sodorta le a fészkeket. Olyan jelentés is van azonban, amely éppen a fészkeknek a viharokkal szembeni ellenállását emeli ki: Rátfalván (Baranya m.) 30 éve áll a fészkek egy templomtoronynak éppen az észak-nyugati, szeles oldalán és még soha nem tépte le a szél.

A legtöbb fészket sajnos az ember semmisíti meg. A régi házak, vagy a régi kémények lebontása, a tető újrabeépítése, szalmakazlak lehordása miatt kényszerülnek a fészket háborgatni. Ilyen esetekben a fészkek áttelepítéssel megmenthetők volnának.

Számos jelentés értesít a fészkek értelmetlen, vagy kíméletlen elpusztításáról. Pl.: Jándon pásztorok verték le a gólyafészket a fűzfáról.

A villanyvezeték oszlopára rakott fészket a szerelők számos helyen pusztítják el műszaki okok miatt. Arra is van azonban példa, hogy az újra és újra visszatérő gólyáknak végül is megengedték a villanyoszlopon a fészkelést, illetőleg fiókáik felnevelését. (Berettyószentmárton, Hajdú-Bihar m.).

HELYHŰSÉG

A fészkelőhelyhez való ragaszkodás számos példájáról számolnak be a jelentések. Néhányat megemlítünk közülük: Ófehértón húsz évig állt a fészkek egy udvar akácfáján. Annak kivágása után, ötven évig a ház kéményén. Amikor a kémény ledőlt, 24 évig az udvarban, a csűr szalmatetején fészkeltek a gólyák. Máiig is ott a fészkek az udvar eperfáján. A gólyanemzedékek kb. 1860-tól ragaszkodnak ehhez az udvarhoz.

Kisigmádon (Komárom m.) a termelőszövetkezet udvarán oszlopra helyezték kasban fészkeltek a gólyák. Idő múltán az oszlopot más helyre állították, de a gólyák tovább folytatták a fészkelést.

Néha a helyhez való ragaszkodás szinte a makacsságig megy. Nőtincsen (Nógrád m.) a villanyoszlopra épített fészket a szerelők 5 év óta minden évben lerombolják. A következő évben mégis ugyan arra az oszlopra fészkelnek a gólyák. Az sem használt, hogy a fészket egy közeli fára helyezték át.

* Borsod-Abaúj-Zemplén rövidítése.

A GÓLYA-POPULÁCIÓ

Az 1968. esztendő időjárása hazánkban nem kedvezett a gólyák szaporodásának. Száraz, sok helyen aszályos volt. Az ország jelentős részén csak július elején esett nagyobb mennyiségű csapadék.

Az érkezési és távozási adatokat nem célunk részletezni. Megemlítjük azonban, hogy a tavaszi érkezés ideje március 27. volt. Április első napjaiban a késve érkezők is megjöttek. (Hollókő, Nógrád m.: április 7.). Az őszi elvonulást nyugaton augusztus 18-án (Hédervár, Győr-Sopron m.), délen augusztus 25-én (Zala m.), illetőleg augusztus 27-én (Mohács) figyelték meg.

A Magyarországon élő gólyanépeség területi megoszlásáról részletesen tájékoztat a *fészkelőhelyek jegyzéke* (VI. sz. táblázat). Azokat a helységeket tüntettük itt fel, amelyekben gólyapár fészkel, tekintet nélkül arra volt-e fiókájuk, vagy sem.

A 4439 fészkelő pár lakóhelye felsorolásának nagy jelentőséget tulajdonítunk. Egyrészt — miután az 1963-ban és 1958-ban fészkeltek párok számát is feltüntettük — minden egyes fészkelőhelyen, 10 évre visszamenőleg, pontos összehasonlítás végezhető a gólyák számának alakulásáról. Másrészt a jegyzék Magyarország gólyalakta helyeiről olyan tájékoztatást ad, amely szinte nélkülözhetetlen alap a gólyák védelme és ezzel a mezőgazdasági kártevők elleni biológiai védekezés fokozásában.

A GÓLYAPÁROK SZÁMA

1968-ban hazánkban 4439 gólyapár fészkel (IV. sz. táblázat).

A legtöbb költőpár az Alföld észak-keleti részén él: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 512, Szabolcs-Szatmárban 464, Hajdú-Biharban 424 párt jegyeztek fel. A gólyasűrűség is itt a legnagyobb az országban (7,30—6,60). Nyugaton Somogy megyében él a legtöbb pár (293). A gólyasűrűség azonban itt csak 4,82. Ezek az adatok is bizonyítják, hogy a sűrű gólyatelepülések kialakulásához a nagy folyók és tavak jelenléte nem feltétlenül szükséges. A Duna menti községekben aránylag nem sok gólya él. A nagyobb gólyasűrűségű Tisza menti községek madarai sem a Tiszára, hanem a kiöntésekre járnak táplálkozni.

Itt említjük meg, hogy néhány helyről fészek nélkül élő gólyapárokról érkezett jelentés (Karos, Borsodgész, Vasalja, Rétság). Fészküket természeti csapás, vagy az ember elpusztította. Ezek a párok épületeken, fákön éjszakáznak, nem költöttek.

A FIÓKÁK SZÁMA

A fiókák számának alakulását az V. táblázat mutatja be. Értékeit 2170 gólyapár alapján számítottuk ki. Ennyi párról kaptunk ugyanis olyan jelentést, amely a fiókák számát is közölte.

Egy költőpárra 2,21 fióka esik. 1963-ban 2,3 fióka jutott egy párra. Sajnos ez az érték is a szaporodás csökkenő tendenciájára utal.

Elméletileg megállapíthatjuk az 1968-ra érvényes JZG értékét, azaz az *egész populációhoz* tartozó fiatalok számát. A 2,1-es fióka átlaggal számolva 9756 az összes fiókák létszáma. Az öt évvel korábbi állományfelvételnél 13 866 volt a fiókák feltételezhető száma. Vagyis fél évtized alatt 29,65%-os csökkenést kell rögzítenünk.

1968-ban is számos *gólyaivadék pusztult el*. Sok jelentés számol be arról, hogy a gólyák a fészek elfoglalásáért vívott harc közben a tojásokat összetörték, vagy a

fészekből kilökték. Az ilyen harcok természeteseek. (Rendszerint abból keletkeznek, hogy a fészekben felnevelkedett párvalasztó fiatalok szeretnék tavasszal a fészket birtokukba venni.) A jelentésekből azonban kitűnik az is, hogy a verekedések száma és intenzitása nagymértékben nőtt, ami a tojások, tehát a szaporulat kiterjedt pusztulásával jár együtt. A harcok számának emelkedését minden bizonnyal fokozza az alkalmas fészkelőhelyek mennyiségének csökkenése.

Néha a verekedésben több pár egyszerre vesz részt. Így Csepregen 8 gólya egész tavaszon át, június közepéig harcolt a fészekért.

Előfordult, hogy a gólya „szándékosan” pusztítja el fajtársainak tojását. Gesztelyen elvesztette párját egy gólya, miután két tojást rakott. Idegen gólyapár megtámadta, fészekéből kiverte, tojásait kilökdöste. A győztes pár azután fiakat nevelt a fészekben.

Egy helyen csókák ették meg a tojásokat (Terehegy), másutt ragadozó emlős pusztította el azokat (Vasas).

Sok helyről jelentették, hogy a gólyapár egy, esetleg két fiatalot kidobott a fészekből. Ezek rendszerint parazitáktól ellepert, elgyengült, beteg, esetleg már elpusztult fiókák.

A gólyapárok és az ivadékok létszámának áttekintése után kíséreljük meg a teljes gólyapopuláció meghatározását. A gólyapárok, magános gólyák és fiatalok feltételezhető számának összegezésével arra az eredményre jutunk, hogy Magyarországon 1968 júliusában 18 731 gólya élt. Fél évtizeddel ez előtt még 25 828 gólya jelenlétét tételeztük fel hazánkban. Öt év alatt tehát az állomány létszáma 27,48%-kal esett, ami az állomány rohamos csökkenését jelenti.

AZ ÁLLOMÁNYCSÖKKENÉS OKA

Az előbbieken láttuk, hogyan változnak, az egyre jobban előretörő technikai kultúra hatására, a gólyák fészkelési lehetőségei. A populáció életfeltételeit tovább vizsgálva szemügyre kell vennünk tápterületeiket, táplálkozási lehetőségeiket.

A gólya eredetileg a nedves területek madara. Vizes legelőkön, elmocsarasodott holtágakban, kiöntésekben táplálkozott. A vízrendezési munkálatok erősen csökkentették az ilyen tápterületeit. Az utolsó évtizedekben elterjedőben levő rizsföldek, öntözött legelők, csak kismértékben pótolják az ősi vizes területeket. Táplálékot nyújtó állatviláguk csak töredéke az előbbieknak.

A megmaradt vizes területeken már a nyár elején nagyszámban gyülekeznek a gólyák. Lajosmizsén 80—100 példány csoportosult naponta. Okorágon, VII. 28-án 52, Sopronhorpácson VII. 5-én 72 gólyát figyeltek meg.

A környezet fokozatos kiszáradása következtében a nagy alkalmazkodási képességű gólya fokozatosan „szárazföldi” madárrá alakult. Táplálékának nagyobb részét legelőkön, megművelt földeken (lucernásban, gabonavetésben), szedi össze.

A gépekhez is alkalmazkodott. Lassan már megszokott látvánnyá válik az arató kombájn vagy a szántó traktor nyomában csapatosan egerésző gólya. Néhány jelentés közli a csapatok nagyságát: Sitkén 50, Iklódbördöcén 120—200, Letenyén 37, Jakabházán 46, Nagykanizsán 70, Liszón 30 gólya csoportosult. A madarak létszámából következtethetünk az elfogyasztott zsákmányállat mennyiségére. Különösen, ha tudjuk, hogy milyen nagy étvágyú a gólya.

Dr. Rékási József egy Bácsalmáson 1964. VIII. 14-én elpusztult gólya begyében és gyomrában 166 rovar, 2 béka, 8 egér maradványát találta. (Részletezve: 51 gabonafutrinka (*Zabrus tenebrioides* GOEZE.), 4 gabonafutrinka lárva, 100 májusi csere-

bogár (*Melolontha melolontha* F.), 5 futrinka (sp.?), 6 lótetű (*Gryllotalpa gryllotalpa* L.), 2 béka (*Rana* sp?), 8 házi egér (*Mus musculus* L.). A közölt adatok meggyőzően bizonyítják a gólya hasznát és szerepét a mezőgazdasági kártevők elleni harcban.)

Számos jelentés panaszkodik a gólyára, hogy főleg fiókáit etetésekor, elhordja az udvarokról a néhány napos csibét, kacsát, libát. A vadászok meg a fogoly-, fűrj-, fácáncsibék, nyúlfiókák pusztításával vádolják.

Igaz, hogy a költési időben, aszályos esztendőben különösen, kárt tesz a baromfiiban, vadivadékban. A föltűnő színezetű, ház közelében élő nagytermetű madár az emberek állandó megfigyelése alatt áll. Az elvétve okozott kárt is azonnal észreveszik, az állandó hasznat azonban nem észlelik. Arra csak egy-egy gyomortartalom vizsgálat utal. Jellegzetes példa erre a balassagyarmati közlés, amely pusztán a vadász szemével nézi a gólya tevékenységét: „a gépi fűkasza nyomában csoportosan járó gólyák szedik a sérült nyúlfiókát, fácáncsibét”. A sok tízezer elpusztított káros rovarról, rágsálóról nem szól a jelentés.

Sajnos veszedelmes méretben kezd kibontakozni hazánkban a gólyák üldözése. Most nem arról van szó, hogy épületek lebontása, átépítése, fák elkerülhetetlen kivágása miatt tönkremennek a fészkek. Nagy számú jelentés ad számot a fészkek, gólyák széndékos pusztításáról.

Tanulmányunk terjedelme nem teszi lehetővé, hogy részletesen foglalkozunk a sok idevágó jelentéssel. Csupán azokat a helységeket soroljuk fel, amelyekből azt jelentették, hogy ott az elmúlt fél évtizedben az utolsó fészkek is elpusztult, vagy az utolsó gólyapár is elhagyta a falut: Hegyhátszentmárton (Vas m.), Sárísáp (Komárom m.), Egyed, Bőnyrétalap, Lövő (Győr m.), Edde (Somogy m.), Helesfa (Baranya m.), Nagydorog (Tolna m.).

A gólyák védelmezésének szép példáiról is számos jelentésben olvastunk:

A fészkekből kiesett fiókát felnevelték (Dad, Csengőd). Négy leesett fiókát egy kosárban neveltek fel (Szenyér).

A csúrral együtt leégett a fészkek is. Tavaszra felújították az épületet és új fészket is készítettek a gólyáknak, amelyet azok el is fogadtak (Járdánháza).

Szigetváron a vihar kisodort a fészkekből egy fiókát, amelyet a kórház dolgozói a következő tavaszig neveltek.

A vihar lesodort egy fészket. Visszahelyezve, körülfalazással biztosították (Sós-kút).

Távbeszélő huzalnak repült, sérült gólyát tavaszig ápoltak a tanulók (Villány).

Az elmondottakból kitűnik, hogy a hazai *gólyapopuláció visszaesésének* több oka van:

A házépítési módszerek és a házépítő anyagok korszerűsödésével erősen megfogyatkozott a fészkelő aljzatok száma.

A kiterjedt vadvízlecsapolás jelentős mértékben csökkentette a gólya természetes tápterületeit. Táplálkozása nagymértékben megváltozott, amely hasznosságát fokozta, amelynek jelentőségét azonban még általában nem ismerték fel.

A nemrég még kimondottan gólyakedvelő lakosság jelentős részének érzelme megváltozott a gólyával szemben: üldözik, több helyen irtják.

Az országunkat behálózó villamosvezetékek sok gólya kimúlását okozzák.

AZ ÁLLOMÁNY VÉDELME

A tárgyalt tények és számok világosan mutatják, hogy a magyar gólyapopuláció veszélyben van. Fél évtized alatt az állomány létszáma 27,48%-kal, tíz év alatt

43,74%-kal csökkent. Ha ilyen ütemben halad az állomány hanyatlása, néhány évtized múlva csak mutatóban lesz Magyarországon gólya.

A gólya védelmének jelentős erősödését mutatja a készülő új természetvédelmi rendelet, amely nemcsak a madarat védi, de tiltja fészkének elpusztítását is.

A rendelkezés mellett célszerű lenne propagandát kifejteni a mesterséges fészkelőaljzatok elterjesztésére. Épületekre szerelhető fészkelő-bakok alkalmazását kellene javasolni az állami gazdaságoknak, termelő szövetkezeteknek.

A gazdaságokban, szövetkezetekben kiselejtezett székérekerekből néhányat szerelhetnének fel rétek, legelők szegélyén csonkolt fákra, 5—6 m magasan. Bizonyára számos gólyapár használná fészkelőaljzatnak.

Végül a lakosság széleskörű felvilágosítására van szükség, amely meggyőzi az embereket a gólya hasznáról.

ÖSSZEFOGLALÁS

1968-ban harmadízben végeztünk, azonos módszerek szerint országos gólya-állományfelvételt. Anyagát feldolgoztuk és összevetettük az öt év előtt folytatott censussal. Kitént, hogy állományunk létszáma aggasztóan csökken. A visszaesés nagysága viszont növekszik. A rendszeres állományfelvételek első öt esztendeje alatt 22,40%-kal, a második fél évtizedben 27,48%-kal fogyatkozott a hazai állomány létszáma.

A populáció hanyatlásának fő okait a következőkben látjuk: A vizes területek lecsapolásával csökkent a tápterület. A korszerű épületek a fészkelésre alig alkalmasak. A kiterjedt elektromosvezeték hálózat sok gólyaéletet követel. Egyre nagyobb méreteket ölt az ember pusztító tevékenysége.

A gólya abban a harcban, melyet a biológiai védekezés során az ember a mezőgazdasági kártevők ellen folytat fontos segítőtárs. Védelmére sürgős és eredményes intézkedéseket kell hozni.

KÖSZÖNET

Az egész országra kiterjedő állományfelvételt csak sok intézmény, több száz ember segítségével tudtuk végrehajtani. Fogadják köszönetünket az alábbi intézmények és munkatársak, akiknek buzgó és önzetlen támogatása lehetővé tette feladatunk sikeres megoldását:

A Magyar Posta Vezérgazgatósága, az összes levélkézbesítők; az Állami Erdőgazdaságok és az összeírásban résztvevő erdészeik; A Csongrád megyei Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya, Csenke László, Barna László, Pap János; a Móra Ferenc Múzeum igazgatósága; a felmérésben résztvevő vadásztársaságok. Köszönet az önkéntes megfigyelőknek, akik részletes adatgyűjtésükkel nagy segítséget nyújtottak: Agárdi Ede, Antalovics Gyula, dr. Bernáth György, Csaba József, Gergye Imre, Györfly Boldizsár, Karády István, Köves Ervin, Marsalkó Gyula, Nagy Sándor, Ruzsik Mihály, Schmilliár Manó, Smuk Antal, Szabó Géza, Szalafai István, Szász Iván, ifj. Szolnok Kálmán, dr. Tapfer Dezső, Tóth László, Ván Benjámín.

Megye	Községek száma	Lakott fészkek	Elhagyott fészkek	Új fészkek
<i>Komitat</i>	<i>Zahl der Gemeinden</i>	<i>Bewohnte Horste</i>	<i>Verlassene Horste</i>	<i>Neue Horste</i>
<i>Duna-Tisza köze:</i>				
Bács-Kiskun	110	293	25	2
Pest	99	140	19	
<i>Tiszántúl:</i>				
Csongrád	59	112	11	1
Békés	58	219	11	3
Szolnok	80	378	118	5
Hajdú-Bihar	75	439	20	1
Szabolcs-Szatmár	186	466	28	5
<i>Északi-Hegyvidék:</i>				
Borsod-Abaúj-Zemplén	222	519	26	1
Heves	67	191	13	
Nógrád	86	89	5	3
<i>Dunántúl:</i>				
Komárom	39	35	9	1
Fejér	73	104	13	2
Tolna	97	166	13	3
Baranya	151	237	22	
Somogy	177	296	16	4
Zala	138	208	20	8
Veszprém	160	226	17	5
Győr-Sopron	138	177	12	9
Vas	157	215	15	5
Összesen:	2154	4510	413	58
<i>Insgesamt:</i>				

II. sz. táblázat

A fészek megoszlása tartó aljzat szerint. 1968

Tabelle Nr. II.

Verteilung der Horste nach ihren Basen. 1968

Aljzat Basis	Fán		Épületen		Gyárkéményen		Tornyon		Romon		Pajtatetőn, boglyán		Egyéb helyen		Kútgémen		Összesen	
	Baum		Gebäude		Schornstein einer Fabrik		Turm		Ruine		Scheunendach, Triste		Andere Plätze		Brunnen- schwengel		Insgesamt	
	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
A fészek száma Zahl der Horste	1202	26,65	2738	60,72	11	0,24	30	0,67	7	0,15	296	6,56	222	4,92	4	0,09	4510	100

III. sz. táblázat

A fészek kor szerinti megoszlása. (1968)

Tabelle Nr. III.

Verteilung der Horste nach Alter. (1968)

A fészek kora években	1	2	3	4—5	6—10	11—20	21—30	31—40	41—50	51—60	60—100	100 éves- nél idősebb
Alter der Horste in Jahren												Älter als 100 Jahre
A fészek száma Zahl der Horste	44	59	60	100	208	192	81	44	25	9	14	1

Megye Komitat	Gólyapár fiókéval <i>Horstpaare mit Jungen</i>	Gólyapár fióka nélkül <i>Horstpaare ohne Jungen</i>	Gólyapárok összesen <i>Horstpaare insgesamt</i>	Magános gólya <i>Horst mit Einzelstör- chen</i>	Sűrűség gólyapár/ 100 km ² <i>Storchdichte Horstpaare/ 100 km²</i>
	HPm ¹	HPo	HPa	HE	StD
<i>Duna-Tisza köze:</i>					
Bács-Kiskun	100	193	293	3	3,5
Pest	64	77	141	3	2,2
<i>Tiszántúl:</i>					
Csongrád	39	70	109	3	2,62
Békés	83	135	218	4	3,84
Szolnok	357	19	376	3	6,75
Hajdú-Bihar	176	235	424	19	6,6
Szabolcs-Szatmár	161	303	464	7	7,8
<i>Északi-Hegyv.:</i>					
Borsod-Abaúj- Zemplén	159	353	512	8	7,3
Heves	67	117	184	7	5,05
Nógrád	48	38	86	4	3,38
<i>Dunántúl:</i>					
Komárom	12	23	35		1,56
Fejér	48	55	103	1	2,34
Tolna	71	92	163	3	4,54
Baranya	75	161	236	3	5,37
Somogy	97	196	293	3	4,82
Zala	76	130	206	4	6,28
Veszprém	115	110	225	1	4,33
Győr-Sopron	67	105	172	5	4,29
Vas	105	107	212	3	6,35
Összesen:	1920	2519	4439	97	4,82
<i>Insgesamt:</i>					

¹ Az egyes karakterisztikák jelölésére a következő betűjelzéseket használtuk (Schütz, 1952) —
Zur Bezeichnung der einzelnen Charakteristika werden von uns folgende Buchstabensignale verwen-
det: (Schütz, 1952):

HPm = *Horstpaare mit Jungen* 'Költőpár fiatalokkal'

HPo = *Horstpaare ohne Jungen* 'Költőpár fiatalok nélkül'

HPa = *Horstpaare allgemein* 'Költőpár'

HE = *Horst mit Einzelstörchen* 'Fészek magános gólyával'

StD = *Storchdichte* 'Gólyasűrűség'

JZa = *Jugendzahl pro Horstpaar* 'Egy költőpárra eső fiatalok száma'

JZG = *Gesamtjugendzahl* 'A fiatalok összes száma'

Megye	A fiókák számáról hány fészekből van adat?	A kirepült fiókák száma	Hány fiókésik egy golyópárra?	A fiatalok feltételezhető összes száma
Komitát	Zahl der Horste mit Daten über die Jungenzahl	Zahl der ausgeflogenen Jungen	Durchschnittliche Zahl der Jungen eines Brutpaares	Ansetzbare Gesamtzahl der Jungen
			JZa	JZG
<i>Duna-Tisza köze:</i>				
Bács-Kiskun	114	276	2,4	703
Pest	70	159	2,3	324
<i>Tiszántúl:</i>				
Csongrád	40	83	2,1	229
Békés	93	183	2,0	436
Szolnok	368	852	2,3	865
Hajdú-Bihar	185	358	1,9	781
Szabolcs-Szatmár	188	519	2,8	1299
<i>Északi-Hegyvidék:</i>				
Borsod-Abaúj-Z.	192	419	2,2	1126
Heves	75	167	2,2	405
Nógrád	59	128	2,2	189
<i>Dunántúl:</i>				
Komárom	16	39	2,4	84
Fejér	55	138	2,5	256
Tolna	82	191	2,3	375
Baranya	90	113	1,2	283
Somogy	109	166	1,6	468
Zala	89	207	2,3	474
Veszprém	137	309	2,6	585
Győr-Sopron	90	181	2,0	344
Vas	118	293	2,5	530
Összesen:	2170	4781	2,21	9756
<i>Insgesamt:</i>				

A FEHÉR GÓLYA FÉSZKELŐ HELYEI MAGYARORSZÁGON (1968)

HORSTENSORTE DES WEISS-STORCHES IN UNGARN (1968)

A helységnév után álló első szám az 1958. évben, a második szám az 1963. évben, a harmadik az 1968. évben fészkelő gólyapárok számát jelzi.

Die nach dem Ortsnamen stehende erste Ziffer zeigt die Anzahl der i. J. 1958, die zweite diejenige der i. J. 1963 und die dritte der i. J. 1968 horstenden Weiss-Storchpaare. Ungarns Gebiet wurde in 19 grössere Verwaltungseinheiten geteilt (ung. „megye“ bedeutet Komitat). In jedem Komitat befinden sich die kleineren Amtsbezirke (ung. „járás“).

BARANYA MEGYE		Szabadszentkirály	–, 1, –
		Szentlőrinc	–, 1, 1
Mohácsi járás		Újpetre	2, 1, 1
Babarc	3, 4, 3	Vokány	–, 3, 2
Bár	1, 1, 2		
Bezedek	2, 2, 1	Pécsvárad	
Bóly	3, 1, 1	Berkesd	1, 2, 1
Borjád	5, 2, 2	Ellend	4, 1, 1
Dunaszekcső	7, 5, 4	Erdős-mecske	–, –, 1
Görcsönydoboka	–, –, 1	Erzsébet	2, 3, 3
Himesháza	2, 2, –	Fazekasboda	–, –, 1
Homorud	3, 2, –	Feked	1, –, –
Kölked	11, 11, –	Geresd	–, –, 1
Lánycsók	2, 3, 1	Hidas	3, –, –
Lippó	1, 1, –	Hosszúhetény	1, –, –
Majs	7, –, 2	Maráza	–, –, 1
Márok	1, 2, –	Máriakemend	2, 1, –
Nagy-nyírád	4, 6, 2	Nagypali	1, 1, 1
Palota-bozsok	2, 1, 1	Pécsvárad	–, –, 2
Somberek	3, 3, –	Szebény	1, –, 1
Szajk	–, 1, –	Szellő	1, 1, 1
Székelyszabar	–, 1, –	Véménd	–, –, 1
Szür	–, –, 1		
Töttös	3, 5, 1	Sásdi járás	
Udvar	1, 1, –	Abaliget	1, 3, 1
Versend	–, 1, 1	Alsó-mocsolád	1, 2, 1
Mohács	11, 2, 2	Baranya-jenő	1, 1, 1
		Bikal	1, –, –
Pécsi járás		Csikós töttös	1, 2, 1
Baksa	7, 1, 2	Egyházas-kozár	1, 2, –
Belvárdgyula	6, –, –	Felsőmindszent	12, 1, 3
Bicsérd	–, 6, 2	Gödrekeresztúr	–, 1, 1
Bükkösd	2, 1, 1	Gödreszentmárton	2, 1, –
Csonkamindszent	–, –, 1	Hegyhátmaróc	–, 2, 3
Egerág	–, 1, –	Hetvehely	–, 1, 1
Garé	1, 3, –	Husztót	–, –, 1
Gerde	–, 2, –	Kapsszegcső	13, 1, –
Görcsöny	1, 2, 1	Kárász	–, –, 2
Gyöngyfa	–, –, 1	Magyarhertelend	–, 2, 4
Helesfa	1, –, –	Magyarszék	1, –, –
Hird	2, –, –	Mágocs	1, –, –
Kacsófa	–, –, 1	Nagyhajmás	1, 1, 1
Kiskassa	1, 1, –	Sásd	4, 5, 3
Keszű	–, 2, 1	Szalatnak	–, 5, –
Kozár-misleny	1, 1, –	Szászvár	1, 1, 1
Ócsárd	–, 6, –	Tormás	3, 1, 6
Pellérd	–, 2, –	Vásárosdombó	–, –, 3
Pogány	1, –, –		

Sellyei járás

Adorjás	–, –, 1
Bogdása	1, –, 1
Baranyahidvég	–, –, 3
Csányoszró	5, 7, 4
Drávaiványi	–, –, 2
Drávafok	6, 3, 5
Drávasztára	–, –, 4
Felsőszentmárton	5, 9, 2
Hegyszentmárton	4, 14, 1
Hirics	–, –, 2
Kákics	–, –, 3
Kemse	–, –, 2
Kétújfalu	2, 2, 2
Kísszentmárton	–, –, 1
Kőrös	–, –, 2
Luzsok	–, –, 1
Marócsa	–, –, 1
Okorág	2, 2, –
Sámod	–, 1, 1
Sellye	–, 5, 5
Sumony	–, 6, 3
Vajszló	3, 11, 11
Zádor	–, –, 2
Zaláta	13, 5, 7

Siklói járás

Beremend	5, 5, 6
Bisse	–, –, 1
Drávacsepely	1, –, 3
Drávaszabolcs	1, 1, 6
Diosviszlo	2, 2, 1
Gordisa	–, 4, –
Harkány	2, 1, 3
Kémes	5, 2, 1
Kisjakabfalva	–, –, 1
Kovácsbuda	9, 9, 7
Luzsok	–, –, 1
Magyarboly	4, 1, 3
Marócsa	–, –, 1
Matty	9, 4, –
Márfa	–, –, 1
Nagyharsány	5, 4, –
Máriagyöd	8, –, –
Palkonya	1, 1, –
Rádfalva	–, –, 1
Siklós	2, 4, 1
Siklónagyfalva	–, –, 4
Terehegy	3, 2, 1
Villány	3, 5, 10
Villánykövesd	1, –, –

Szigetvári járás

Almamellék	–, 5, 3
Boldogasszonyfa	1, 2, 1
Csertő	–, –, 1
Denesháza	5, 3, 3
Horvátbenczelen	–, –, 1
Ibafa	2, 2, 1

Kisdoobsza	1, 1, 1
Mozsgó	11, 4, –
Nagydoobsza	1, 1, 2
Nagypeterd	–, 2, –
Rózsafa	1, 1, 2
Somogyapáti	–, –, 4
Somogyhárság	2, 4, –
Szentdénés	2, 1, 3
Szentlászló	2, 2, 1
Szigetvár	2, 6, 3
Vásárosvec	3, 2, –

BÁCS-KISKUN MEGYE

Bajai járás

Baja	2, 4, –
Bajaszentistván	6, –, 1
Bácsbokod	3, –, –
Bácsborsod	3, –, 1
Csátalja	5, 1, 1
Csávoly	4, –, –
Dávod	11, 4, 4
Érsekcsanád	17, 9, –
Felsőszentiván	1, 1, 1
Gara	1, 3, 2
Hercegszántó	–, –, 2
Hódma	1, 2, 2
Nagybaracska	2, 1, –
Nemesnádudvar	–, 6, –
Sükkösd	5, 5, 5
Szeremle	17, 13, 9
Vaskút	13, 2, 1

Bácsalmási járás

Bácsalmás	2, 1, 2
Csikéria	1, 1, –
Katymár	3, 3, 1
Madaras	–, –, 2
Mélykút	1, 1, 2
Mátételke	–, 1, 2
Tataháza	1, 1, 1

Dunavetszi járás

Apostag	2, 1, 1
Dunaegyháza	7, 8, –
Dunatételten	–, 1, 1
Dunavecse	1, 1, 1
Harta	–, 12, 20
Kunadacs	–, 1, 1
Kunbábony	–, 1, –
Kunpeszér	–, 1, 1
Kunszentmiklós	5, 7, 3
Solt	3, 2, 5
Szabadszállás	14, 8, –
Szalkszentmárton	–, 3, 5
Tass	–, 2, 2

Kalocsai járás

Bátya	2, 1, 1
Drágszél	2, -, 1
Dunapataj	5, 10, 8
Dunaszentbenedek	1, 1, 1
Dusnok	2, 2, 2
Fajsz	-, 2, 3
Foktő	2, 2, 2
Hajós	17, 9, -
Homokmégy	5, 4, 2
Kalocsa	-, 4, 4
Miske	2, 2, 1
Ordas	1, 1, 2
Öregcsertő	2, 5, -
Szakmár	8, 3, 1
Uszód	5, 2, 3

Kecskeméti járás

Ágasegyháza	9, 5, 9
Bugac	5, 11, 9
Fülöpháza	13, 11, 12
Helvécia	3, 4, 3
Hetényegyháza	-, 14, 1
Izsák	-, -, 3
Jakabszállás	6, 4, -
Kecskemét	6, 4, 3
Kerekegyháza	7, 6, 8
Kunbaracs	-, 2, 2
Ladánybene	-, 5, -
Lakitelek	-, -, 1
Lajosmizse	5, 8, 7
Lászlófalva	-, 21, -
Orgovány	4, 4, 2
Tiszakécske	7, 4, -
Újbög	-, 2, 2

Kiskőrösi járás

Akasztó	25, 22, 27
Bócsa	6, 7, 3
Csengőd	3, 2, 3
Fülöpszállás	9, 9, 5
Kaskantyú	2, 1, 1
Kecel	5, 3, 5
Kiskőrös	4, 11, 7
Páhi	-, 3, 4
Pirtó	-, 4, -
Soltszentimre	1, 1, 1
Soltvadkert	-, -, 5
Tabdi	6, -, -
Tázlár	4, 4, -

Kiskunfélegyházi járás

Alpár	3, 3, 7
Csölyospálos	8, -, 5
Gátér	-, 1, -
Jászszentlászló	11, -, -
Kiskunfélegyháza	10, 9, 9

Kiskunmajsa	22, 14, 5
Kömpöc	5, 4, -
Kunszállás	-, 1, 1
Móricgát	5, 2, 1
Pálmonostora	6, 1, -
Petőfiszállás	6, 7, 5
Szank	-, 2, -

Kiskunhalasi járás

Balotaszállás	11, 2, 3
Bodoglár	-, 1, 1
Borota	1, 2, 2
Csikéria	-, 1, 1
Harkakötöny	3, 3, 1
Jánoshalma	1, 2, -
Kelebia	3, 5, 1
Kiskunhalas	13, 10, 1
Kisszállás	3, 2, 1
Kunfehértó	-, -, 1
Kunbaja	-, 2, 1
Rém	1, 1, -
Zsana	7, 4, 4

BÉKÉS MEGYE**Békési járás**

Békés	5, 4, 4
Békéscsaba	8, 9, 7
Bélmegyer	-, 2, 2
Kőröstarcsa	3, 4, 3
Mezőberény	31, 7, 30
Murony	-, 2, 3
Tarhos	1, 1, -
Vizesfás	-, -, 1

Gyomai járás

Déaványa	-, -, 13
Endrőd	3, 3, 2
Gyoma	3, 3, 7

Gyulai járás

Doboz	1, 1, 1
Elek	11, 6, 4
Gyula	4, 8, 5
Gyulavári	1, 2, 2
Kétegyháza	4, 4, 9
Lőkősháza	2, 2, 3
Mályvad	-, -, 5
Szabadkigyós	5, -, -
Újkigyós	4, -, 1

Mezőkovácsházi járás

Almáskamarás	1, 1, 1
Battonya	4, 10, -
Dombegyháza	-, 1, 1

Kevermes	1, -, 1	Hernádszentandrás	-, -, 1
Kunágota	2, -, -	Hernádszurdok	-, 1, 1
Medgyesbodzás	-, -, 2	Tornyosnémeti	12, 13, 9
Medgyesegyháza	1, 3, 7	Vilmány	1, 1, 1
Mezőhegyes	1, -, -	Vizsoly	2, 1, 4
Mezőkovácsháza	1, 1, -		
Nagybánhegyes	1, 1, 2	Edelényi járás	
Nagykamarás	-, 1, 2	Abod	-, 1, -
Reformátuskovácsháza	1, -, -	Bódvaszilás	2, 3, 7
		Borsodszirák	-, -, 1
Orosházi járás		Bódvarákó	-, 3, 2
Békéssámson	1, 1, 3	Boldva	-, -, 7
Csorvás	-, -, 1	Edelény	7, 8, 3
Gádoros	1, 1, -	Hangács	-, -, 1
Kardoskút	3, 2, -	Hidvégardó	5, 4, -
Nagyszénás	2, -, 1	Komjáti	-, 10, 14
Orosháza	-, -, 4	Kurityán	-, 1, 1
Pusztaföldvár	-, -, 1	Lak	5, 4, 3
Tótkomlós	1, 1, 2	Martonyi	1, 1, -
		Mucsony	32, 16, -
Sarkadi járás		Perkupa	3, 3, -
Biharugra	3, 7, 11	Rakaca	2, 4, 4
Geszt	5, 6, 7	Rakacaszend	1, 1, 1
Kötegyán	1, 2, 2	Rudabánya	1, 1, -
Mezőgyán	20, 22, 6	Szalonna	23, 16, 5
Méhkerék	-, 1, -	Szendró	12, 3, 5
Okány	2, 1, 1	Szin	2, 1, -
Sarkad	4, 3, 3	Szinpetri	1, 1, -
Újszalonta	-, -, 1	Szögliget	-, -, 1
Zsadány	17, 10, 9	Szuhakálló	1, 1, 1
		Szuhogy	-, -, 1
		Tornanádaska	1, 1, -
		Tornaszentjakab	2, 2, 1
Szarvasi járás		Encsi járás	
Békésszentandrás	-, 1, 2	Baktakék	-, 1, 2
Csabacsüd	-, 1, 1	Csenyété	1, 1, -
Kondoros	-, -, 2	Detek	1, 2, 1
Szarvas	-, 5, 5	Encs	1, 2, 2
		Fancsal	1, 1, -
Szeghalmi járás		Faj	-, 2, -
Bucsa	5, 4, 5	Felsőgagy	-, 1, 1
Füzesgyarmat	8, 8, 8	Forró	3, 4, -
Körösладány	-, -, 8	Füged	-, -, 1
Vésztő	21, 7, 8	Gagybátor	-, 1, 1
Szeghalom	30, 22, 11	Gagyvendégi	-, -, 1
		Garadna	1, 1, -
BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE		Hejce	-, -, 1
Abaujszántói járás		Hernádvecse	1, 1, 2
Abaujkér	1, 2, 1	Krasznokvajda	3, 11, 2
Abaujvár	1, 1, 1	Méra	4, 4, 2
Bodrogkőváralja	1, 1, 2	Novajidrány	1, 2, 2
Gibárt	-, -, 1	Szalaszend	-, -, 2
Gönc	2, 1, 1	Szemere	-, 2, 2
Göncruszka	-, -, 14	Mezőcsáti járás	
Hernádcece	3, 3, 3	Ároktő	17, 25, 14
Hidasnémeti	2, 6, 1	Emőd	1, 5, 3
		Gelej	-, 3, -

Hejőbába	6, 6, 5
Hejőkeresztúr	1, 1, 1
Hejőszalanta	1, 1, 1
Igrici	-, -, 6
Mezőcsát	18, 15, 8
Nagycsécse	-, 1, 1
Nemesbikk	3, 4, 3
Oszlár	-, 2, 1
Sajóörös	-, -, 3
Sajószöged	-, 4, -
Szakáld	-, -, 1
Tiszabábolna	10, 14, 14
Tiszakeszi	19, 10, 3
Tiszapalkonya	4, -, -
Tiszaszederkény	9, -, -
Tiszatarján	25, 27, 31

Mezőkövesdi járás

Bogács	-, 1, -
Borsodgeszt	1, 1, 1
Borsodivánka	4, 3, -
Bükkábrány	5, 3, 2
Egerlövő	14, 9, 6
Mezőkeresztes	-, -, 12
Mezőkövesd	-, -, 5
Mezőnagymihály	-, -, 7
Mezőnyárad	4, 1, -
Sály	3, 1, 1
Szentistván	15, 35, 10
Tard	1, 1, -
Vatta	-, 2, -

Miskolci járás

Alacska	-, -, 1
Alsózsolca	1, 1, 2
Arnót	8, 3, 2
Berzék	1, -, -
Bócs	5, 8, 6
Bükkaranyos	3, 1, 1
Felsőzsolca	3, 4, 13
Gesztely	1, 2, 2
Harsány	1, 18, 10
Hernádkak	2, 1, 1
Hernádnémeti	-, 3, 1
Kazincbarcika	-, -, 3
Kisgyőr	1, 1, 1
Mályi	1, 1, -
Nyékládháza	4, 2, 1
Ónod	1, -, 1
Parasznya	1, -, 1
Sajóecseg	-, 1, 2
Sajóhidvég	1, 1, 1
Sajókápolna	1, 1, 1
Sajókeresztúr	1, -, -
Sajólád	-, 1, 1
Sajósenye	-, -, 2
Sajószentpéter	3, 7, 2
Szirmabesenyő	4, 6, 2

Ózdi járás

Arló	1, 2, -
Borsodszentgyörgy	-, 1, -
Center	1, 1, 1
Cernely	1, 1, 1
Járdánháza	1, 1, 1
Ózd	-, 1, 1
Sajónémeti	2, 2, 3
Szentsimon	-, 2, 1

Putnoki járás

Aggtelek	-, -, 1
Alsószuha	-, 1, -
Bánhorváti	-, 1, 1
Bánréve	2, 4, 2
Dénestapolcsány	-, -, 1
Dövény	1, 1, 1
Dubicsány	2, 1, 2
Felsőkelecsény	1, 1, -
Felsőnyárad	-, 1, -
Kelemér	1, 3, 2
Nagybarca	1, 2, 1
Putnok	2, 4, -
Ragály	1, 1, 1
Sajógalgóc	-, 1, -
Sajókaza	-, 1, 1
Sajópüspöki	6, 5, -
Sajóvelezd	-, -, 2
Serényifalva	2, 3, 2
Szuhafő	1, -, -
Trizs	-, 2, -
Vadna	1, 3, -
Zádorfalva	1, 1, 2
Zubogy	-, -, 1

Sátoraljaújhelyi járás

Alsóberecki	-, -, 4
Bodrogolaszi	2, 2, 3
Cigánd	2, 3, -
Dámóc	4, 2, -
Erdőhorváti	-, -, 1
Filkeháza	-, -, 1
Füzerkumlós	-, 1, -
Háromhuta	-, 1, -
Herceghút	-, 1, -
Karos	-, 3, 2
Károlyfalva	1, 2, 1
Kenézlő	1, 4, -
Kisbózsza	-, -, 1
Kovácsvágás	1, 4, 2
Lácacséke	3, 4, 2
Makkoshotyka	-, 4, 0
Mikóháza	1, 1, 1
Nagyrozsvány	5, 1, 2
Olaszliszka	5, 12, 8
Pácín	-, -, 8
Pálháza	1, 1, -

Révleányvár	1, 1, -
Ricse	2, -, 2
Sárospatak	-, -, 12
Sátoraljaújhely	-, 3, 3
Széphalom	2, 1, 1
Tiszacsermely	1, 2, -
Tiszakarád	3, 3, -
Tolcsva	1, 1, -
Vajdácská	9, 6, -
Vámosújfalú	-, 4, 2
Végardó	5, 6, 6
Vilyvitány	1, 1, -
Viss	18, 22, 8
Zalkod	-, 2, 2
Zemplénagárd	4, -, 8

Szerencsi járás

Bodrogkeresztúr	19, 15, 6
Bodrogszegi	-, -, 3
Csobaj	1, 1, -
Erdőbénye	1, 1, 1
Golop	-, -, 1
Legyesbénye	1, 2, 3
Mád	1, -, 1
Megyaszó	1, 1, 1
Mezőzombor	-, 13, 8
Monok	1, 2, -
Ond	-, 1, -
Prügy	11, 10, -
Szerencs	13, 2, 1
Taktabáj	1, 1, 1
Taktaharkány	6, 8, -
Taktakenéz	2, 3, 2
Taktaszada	6, 6, 5
Tállya	-, 1, 1
Tarcal	-, -, 7
Tiszaladány	6, 6, 3
Tiszaluc	17, 17, 9
Tiszatardos	2, 8, 2
Tokaj	6, 11, 10
Újjesalános	1, 1, 1

Szikszói járás

Alsóvadász	5, 3, 3
Aszaló	-, 2, 2
Csobád	2, 3, -
Felsődobsza	1, 1, 1
Felsővadász	1, 2, -
Halmaj	4, 1, -
Hernádkércs	1, 1, -
Homorogd	3, 3, 4
Ináncs	-, -, 5
Kiskinizs	-, 1, -
Kupa	1, 1, 1
Nagykinizs	3, 1, -
Onga	-, 3, 1
Selyeb	-, 2, 3
Szikszó	9, 9, -
Tomor	-, 1, 1

CSONGRÁD MEGYE

Makói járás

Ambrózfalva	3, 1, 1
Apátfalva	-, -, 1
Csanádpalota	1, 1, 1
Ferencszállás	1, 1, 1
Földeák	1, 1, -
Királyhegyes	-, -, 1
Kiszombor	4, -, 1
Kláralfalva	1, -, -
Magyarcsanád	1, -, -
Maroslele	1, -, 4
Makó	14, -, -
Nagyér	2, 1, 1
Nagylak	2, 2, 1
Óföldeák	-, -, 1
Pitvaros	2, 3, 1

Szegedi járás

Algyő	2, 2, 4
Ásotthalom	9, 5, 10
Baks	2, -, 1
Balástya	4, -, 4
Bordány	1, 1, -
Csegele	-, 4, 3
Deszk	-, -, 4
Dóc	-, 1, 1
Forráskút	3, -, 1
Hódmezővásárhely	15, 10, 5
Kiskundorozsma	1, 2, -
Kistelek	4, 2, 3
Kübekháza	4, 1, -
Mórahalom	5, 11, 2
Öttömös	-, 1, -
Pusztamérges	-, -, 2
Pusztaszér	-, -, 2
Röszke	6, -, -
Ruzsa	-, -, 2
Sándorfalva	1, 1, 2
Szeged	1, 1, 1
Szöreg	5, 2, -
Tápé	1, 1, -
Tiszasziget	3, -, -
Újszentiván	14, 12, 8
Üllés	10, 1, 2
Zákányszék	-, -, 3
Zsombó	1, -, 2

Szentesi járás

Bokros	2, 2, 2
Csanytelek	-, 3, 5
Cserebökény	1, 3, -
Csongrád	7, 4, 5
Derekegyháza	-, -, 2
Eperjes	4, -, 2
Fábiánsebestyén	-, 4, 4
Felgyő	2, 2, -
Kakasszékfürdő	-, -, 2

Mártély	1, 1, 2
Mindszent	3, 2, 2
Nagymágocs	2, -, -
Szegvár	1, 1, 1
Szentes	6, 6, 4
Székkutas	1, 1, 4
Tömörkény	4, 5, -

FEJÉR MEGYE

Bicskei járás

Alcsútdoboz	2, 3, -
Bicske	7, 1, -
Csabdi	1, -, 1
Csákvár	4, 2, 2
Etyek	1, 1, 1
Felcsút	1, 1, -
Mány	1, -, -
Szár	1, -, -
Vál	4, -, 1
Vereb	-, 1, -
Vértesszőlős	1, 1, -

Enyingi járás

Dég	-, 1, 1
Enying	2, 3, 1
Igar	-, -, 1
Lajoskomárom	-, -, 1
Lepsény	4, 1, 1
Mezőkomárom	2, 1, 1
Mezőszilas	-, -, 1
Mezőszentgyörgy	2, 1, -

Móri járás

Bodajk	1, 1, -
Fehérvárcsurgó	5, 4, 4
Magyaralmás	1, 1, 10
Mór	2, -, 1
Pusztavám	1, 3, 3

Sárbogárdi járás

Alap	-, -, 2
Céce	10, 5, -
Hantos	1, -, -
Kálóz	4, 3, 1
Puszttaegres	-, 3, 1
Sárbogárd	5, 6, 6
Sáregres	-, -, 1
Sárkeresztúr	8, 6, -
Sárhatvan	-, -, 2
Sárosd	1, -, -
Sárszentágota	3, 2, 6
Sárszentmiklós	7, 3, 2
Vajta	1, 1, 1

Székesfehérvári járás

Aba	5, -, -
Baracska	1, 1, 2
Csór	-, -, 1
Dinnyés	-, -, 4
Csősz	2, 3, 1
Gárdony	-, 1, -
Gyuró	1, 1, 1
Jenő	1, 1, -
Kajászó	1, 2, 1
Kápolnásnyék	1, 1, 1
Martonvásár	-, 6, 1
Moha	-, 1, -
Nádasladány	5, 2, 2
Pákozd	4, 3, 5
Pátka	3, 3, 3
Polgárdi	1, 1, -
Sárkeresztés	4, 2, 1
Sárkeszi	1, 1, -
Sárszentmihály	1, 1, 1
Seregélyes	7, 2, 5
Soponya	11, 2, 1
Szabadbattyán	-, -, 1
Tác	3, 4, 3
Tordas	1, -, -
Zsámoly	1, 1, 1

Dunaújvárosi járás

Adony	3, 3, 1
Baracs	1, -, -
Apátszállás	1, 1, 1
Dunaújváros	1, 1, 1
Előszállás	1, 3, 3
Ercsi	4, 2, 3
Ivácsa	1, 1, 1
Mezőfalva	1, 2, 3
Nagykarácsony	2, 1, 1
Nagyvenyim	2, 2, 1
Perkátá	2, 1, 1
Pusztaszabolcs	3, 1, 1
Rácalmás	1, 4, 3
Ráckeresztúr	1, -, 2

GYŐR-SOPRON MEGYE

Csornai járás

Árpás	3, 2, 2
Acsalag	2, 6, 6
Barbacs	3, 2, -
Bágyogyszóvát	-, 8, 7
Bezi	1, 1, -
Bodonhely	1, 1, -
Bogyoszló	1, 3, 3
Bősárkány	-, -, 5
Csorna	2, 2, -
Dör	1, 1, 1
Egyed	1, 1, -
Enese	1, 1, -
Farád	1, 2, -

Fehértő	1, 2, -
Gyórsövényház	3, 3, 1
Jobaháza	- , 1, 1
Kőny	13, 7, 4
Kisbabet	- , - , 2
Magyarkeresztúr	1, 2, -
Maglóca	1, 1, 1
Markotabödöge	2, 1, 2
Móriczhida	- , 1, 3
Páli	1, 1, 1
Pásztori	1, 1, -
Rábcakapi	- , - , 1
Rábacsanak	1, 1, 1
Rábacsécsény	- , - , 2
Rábapordány	1, - , 1
Rábasebes	- , - , 1
Rábaszentandrás	1, 1, -
Rábaszentmihály	- , 3, 3
Rábaszentmiklós	- , 1, -
Rábatamási	1, 2, 1
Sobor	1, 1, 1
Sopronnémeti	1, 1, 1
Szil	3, 2, -
Szilsárkány	2, 2, 2
Tárnokréti	- , - , 1
Vág	- , - , 1

Győri járás

Abda	1, 3, 2
Bácsa	1, 1, 1
Börcs	1, - , -
Dunaszeg	1, - , -
Dunaszentpál	- , - , 2
Felpéc	- , 2, 1
Gyirmót	3, 11, 7
Gönyü	1, - , 2
Gyömöre	1, 1, 1
Győr	- , 3, 1
Győrladamér	2, 1, 1
Győrszemere	2, 1, 1
Győrszentiván	1, - , 1
Győrújfalú	- , 6, 3
Győrzámoly	3, 1, -
Ikrény	- , - , 1
Kajárpéc	2, 1, -
Kisbajcs	6, 7, 3
Koroncó	3, 1, 1
Kunsziget	2, 2, 2
Mezőörs	1, - , 2
Nagybajcs	- , - , 2
Nyalka	1, 1, 1
Nyúl	- , - , 1
Óttevény	- , - , 1
Pannonhalma	- , - , 1
Pázmándfalú	1, 1, 2
Pér	- , 1, -
Rábapatona	- , 1, 1
Tét	1, 2, 2
Tényő	- , - , 1
Vámosszabadi	- , 1, -
Vének	- , 1, 1

Kapuvári járás

Agyagosszergény	1, 1, 2
Babót	1, 1, 2
Beled	1, 2, -
Cirak	1, 2, 2
Csapod	1, 1, 1
Csáfordjánosfa	1, - , -
Dénesfa	1, - , 2
Fertőd	1, - , 1
Fertődendréd	- , - , 1
Fertőszentmiklós	- , - , 1
Fertőszéplak	1, 1, 1
Gyóró	1, - , 1
Himod	- , 2, 2
Hövej	- , 1, 1
Iván	- , - , 1
Kapuvár	2, - , 3
Kisfalud	- , - , 1
Mihályi	1, - , -
Oslí	2, 1, -
Pusztacsalád	- , 3, -
Répcszemere	2, 4, 3
Szár föld	1, 1, 1
Veszkény	1, 1, -
Vitnyéd	1, 1, 1

Mosonmagyaróvári járás

Arak	- , - , 1
Ásványráró	2, 2, 3
Cikolasziget	3, 2, 2
Doborgazsziget	- , - , 1
Darnózseli	- , - , 1
Dunaremete	- , - , 1
Halászi	- , 1, -
Hédervár	1, 1, 1
Horvátkimle	- , 1, -
Kisbodak	1, 1, 1
Lébény	1, - , 2
Lipót	1, - , -
Máriakálnok	- , - , 1
Meccsér	1, 1, -
Mosonszentjános	- , 2, -
Pusztasomorja	1, 1, 1
Püski	- , 1, 2
Sérfenyősziget	1, - , 1

Soproni járás

Ágfalva	- , - , 1
Balf	1, 3, 1
Ebergőc	- , - , 1
Egyesházfasfalú	1, 3, 2
Fertőboz	1, 2, 2
Fertőhomok	- , - , 1
Fertőrákos	1, 3, 1
Hegykő	3, 5, 1
Hidegség	1, - , 2
Lövő	- , 2, -
Magyarfalva	1, 1, 2
Nagyecenk	- , 1, 1

Nagylozs	1, 1, 1	Hajdúszoboszló	-, -, 3
Nemeskér	1, 1, 1	Hajdúszovát	2, 4, 2
Pereszteg	1, 1, -	Hajdúvid	4, 3, -
Pinnye	1, 1, 1	Hortobágy	3, 4, 4
Répcervis	-, -, 1	Nagyhegyes	-, 2, 5
Röjtökmuzsaly	1, 1, 1	Nagypród	-, -, 3
Sopron	1, 2, -	Nyíradony	-, 12, -
Sopronhorpács	-, 1, 1	Nyírbrány	15, 2, 2
Sopronkövesd	-, -, 1	Nyíracsd	4, 2, 3
Szakony	-, 1, 1	Nyírmártonfalva	1, 2, 1
Újkér	1, 2, 2	Újléta	5, -, -
Zsira	1, 1, 1	Vámospércs	-, -, 2

HAJDÚ-BIHAR MEGYE

Berettyóújfalui járás

Bakonszeg	11, 19, 15
Berettyószentmárton	-, 17, 5
Berettyóújfalu	10, 5, 10
Bihardancsháza	3, 1, -
Bihartorda	27, 5, -
Csökő	9, 7, -
Darvas	-, 12, -
Furta	4, 2, 3
Gáborján	6, 25, -
Hencida	30, 16, -
Nagyrábé	-, -, 3
Sáp	7, 10, -
Szentpéterszeg	-, 24, -
Váncsod	11, 6, 2
Vekerd	3, 2, 1
Zsáka	8, 6, 7

Biharkeresztési járás

Ártánd	3, 2, 1
Bedő	-, -, 1
Berekböszörmény	5, 3, -
Biharkeresztés	11, 7, 7
Komádi	18, 5, 6
Kőrösszakáll	1, -, -
Kőrösszegapáti	7, 4, 7
Magyarhomorog	-, -, 2
Mezőpeterd	3, 6, 3
Mezősas	11, 7, -
Nagykeréki	-, -, 6
Told	4, 5, 2

Debreceni járás

Aradvajpuszta	1, 8, 1
Álmosd	-, 1, 1
Bagamér	1, -, 2
Balmazújváros	10, 10, 2
Debrecen	2, 3, 1
Ebes	-, 2, -
Fülöp	23, 16, 3
Hajdúdorog	7, 16, 4
Hajdúhatháza	1, 1, 1
Hajdúsámson	3, 3, 3

Derecskei járás

Derecske	12, 56, 14
Hajdúbagos	11, 9, 10
Hosszúpályi	-, -, 7
Kokad	1, -, -
Konyár	62, 56, 43
Monostorpályi	6, 3, -
Nagyléta	9, 8, 5
Pocsajesztár	12, 22, 66
Sáránd	-, -, 4
Tépe	16, 7, 4
Vértes	-, 7, 7

Polgári járás

Egyek	28, 38, 20
Polgár	19, 12, 19
Tiszacsege	12, 25, 21
Újtikos	-, -, 2

Püspökladányi járás

Báránd	-, 10, 5
Biharnagybajom	1, 23, 11
Hajdúböszörmény	-, 3, 2
Hajdúnánás	-, -, 13
Földes	13, 20, 14
Kaba	22, 12, 14
Nádudvar	22, 33, 21
Püspökladány	12, 27, 2
Sárrétudvari	2, 1, 2
Tetétlen	8, 7, 10

HEVES MEGYE

Egri járás

Balaton	2, 1, -
Bekőlce	-, 1, 1
Eger	-, -, 4
Egerbocs	-, -, 2
Egercsehi	1, -, -
Fedémes	-, -, 1
Kisfűzes	-, -, 1
Maklártálya	-, 2, 1
Mátraderecske	-, -, 1
Mikófalva	1, 1, 4

Monosbél 1, -, -
Verpelét -, 4, 1

Füzesabonyi járás

Aldebrő -, -, 1
Besenyőtelek 4, 18, -
Dormánd 3, 4, 2
Egerfarmos 5, 7, 7
Füzesabony 3, 12, 4
Kál 2, 3, 2
Kápolna 7, 2, 1
Kompolt 1, 1, -
Mezőszemere 4, 5, 6
Mezőtárkány 2, 2, 4
Nagyút 2, 1, 1
Poroszló 29, 16, 21
Sarud 22, 11, 10
Szihalom 8, 11, 7
Újlőrincfalva -, 3, 8

Gyöngyösi járás

Adács -, -, 1
Atkár 1, -, 1
Detk 1, 1, -
Gyöngyöshalász 1, 1, 2
Karácsond 1, 3, 6
Kisnána 1, 1, 1
Ludas 2, 3, -
Markaz -, 1, -
Nagyfüged 6, 3, 5
Nagyréde -, -, 1
Vámosgyörk 3, -, 1
Vécs -, 1, 1
Visonta 1, 2, 1
Visznek -, -, 1

Hatvani járás

Apc -, -, 5
Boldog -, 4, 4
Csány 2, 2, 1
Hatvan -, 4, 1
Heréd 2, 3, 2
Rózsaszentmárton 1, 2, -

Hevesi járás

Átány 7, 5, 6
Boconád 2, 5, -
Hevesvezekény -, -, 1
Erk 5, 3, -
Kisköre 4, 5, 2
Kömlő 5, 6, 19
Pály -, 7, 1
Tarnabod 1, 2, 1
Tarnaméra 6, 4, 6
Tiszanána 6, 10, 7
Tarnaszentmiklós 12, 5, 6
Tarnasadány 4, 4, 2
Zaránk 1, 2, 2

Pétervásári járás

Bodony 1, 1, 1
Pétervására -, -, 4
Recsk 3, -, 1
Sirok -, 1, -
Szajla -, 1, -
Tarnalelesz 2, 2, -
Terpes 1, -, -

KOMÁROM MEGYE

Dorogi járás

Bajna 2, -, -
Dömös -, -, 1
Esztergom 3, -, -
Sárisáp 1, 1, -
Tát 2, -, 3
Uny 1, 1, 1

Komáromi járás

Almásfüzitő -, -, 1
Ács 2, -, 1
Ászár -, -, 1
Bakonybánk 1, -, -
Bakonysárkány -, 1, 1
Bana -, -, 1
Bársonyos 1, -, -
Császárs 1, 1, 1
Csép 3, 3, 1
Ete -, -, 1
Kerézteleki 2, 1, 1
Kisbér 1, 1, 1
Kisigmánd -, -, 1
Komárom 1, 1, 1
Mocsa 4, 2, -
Nagyigmánd 3, 2, -
Szák -, -, 1
Szend 3, 7, 8
Szőny 3, 1, 1
Vérteskéthely -, 1, -

Tatai járás

Bokod 5, 3, 1
Dada -, -, 1
Gyermely 1, 1, -
Héreg 1, 1, -
Kecskéd 1, 1, -
Kocs 2, 1, -
Kömlőd 2, -, -
Környe 3, -, -
Naszály -, 3, 3
Szomod 1, 1, 1
Tata -, 2, 1
Tatabánya -, -, 1
Vértesszöllős -, 1, -

NÓGRÁD MEGYE**Balassagyarmati járás**

Bercel	- , 1, 1
Cserhátaláp	- , 1, -
Cserhátsurály	1, 1, 2
Csesztve	1, 1, -
Dejtár	3, 3, 2
Drégelypalánk	15, 4, 4
Érsekvadkert	2, 3, -
Galgaguta	1, 2, 1
Herecsény	1, 1, -
Hont	2, 2, 2
Ipolyszög	1, 1, -
Ipolyvecse	4, 3, -
Magyarnándor	1, 4, 1
Mohora	2, 2, 4
Nógrádkövesd	- , 1, 1
Nógrádmartal	3, - , 2
Órhalom	5, 7, -
Patak	2, 2, -
Patvarc	1, - , -
Szügy	7, 3, 5
Terény	1, 1, 1

Pásztói járás

Buják	- , 1, 2
Cserhátszentiván	1, - , -
Csécse	2, 3, 2
Ecseg	1, 1, 2
Erdőkürt	- , 1, 1
Erdőtarcsa	1, 2, 1
Felsőtold	- , 1, 1
Héhalom	2, 1, -
Jobbágyi	3, 2, 2
Kálló	- , 1, 1
Kisbágyon	- , 1, -
Palotás	3, 1, -
Pásztó	- , 1, 1
Szarvasgede	- , 1, 3
Szirák	1, 1, 1
Szurdokpüspöki	1, - , -
Tar	1, 1, 1
Vanyarc	- , 1, 1

Rétsági járás

Bánk	2, 1, -
Berkenye	1, - , 1
Borsosberény	1, 1, 1
Diósjenő	5, 1, -
Endrefalva	- , - , 1
Keszeg	1, - , -
Kétbodony	- , 1, -
Kisecset	- , 1, -
Nagyoroszi	1, - , 1
Nézsza	1, 1, -
Nőtincs	1, 1, 1
Rétság	1, 1, 1

Romhány	1, 2, 1
Szátok	- , 2, 1
Terecske	- , 1, 1
Tolmács	1, 2, 1

Salgótarjáni járás

Cered	- , 1, 1
Etes	1, 2, 1
Homokterenyé	- , 1, -
Karancsberény	- , 1, 1
Karancskeszi	2, 3, 2
Kisbárkány	- , - , 2
Kisterenyé	- , 1, 1
Lucfalva	- , 1, 1
Mátranovák	- , 1, 1
Mátraszele	1, 1, 2
Mátramindszent	- , - , 2
Nemti	- , - , 2
Sóshartány	1, 1, -
Szilaspogon	- , 1, 1
Zabar	1, 1, 1

Szécsényi járás

Egyházasszerge	1, 1, -
Endrefalva	3, 2, 2
Hollókő	1, 1, 1
Ipolytarnóc	2, 3, 2
Karancsság	- , - , 1
Litke	6, 3, 2
Ludányhalászi	12, 3, -
Mihálygerge	1, 3, 1
Nagylóc	1, 1, 1
Nógrádmegyer	1, 1, 1
Piliny	- , 1, -
Rimóc	1, 1, 1
Ságújfalu	1, 3, 1
Szalmatercs	- , 2, -
Szécsény	1, 6, 1
Varsány	3, 1, 1

PEST MEGYE**Aszódi járás**

Aszód	- , - , 2
Bag	- , 1, -
Domony	2, - , 1
Hévízgyörk	- , - , 1
Kartal	- , - , 1
Tura	4, 1, 2
Verseg	- , 2, -

Budai járás

Budajenő	1, - , -
Páty	1, 1, 1
Pilisvörösvár	- , 1, 2
Sóskút	1, - , 1

Tinnye	1, 1, -
Tök	1, 1, 1
Zsámbék	- , 1, 1

Ceglédi járás

Abony	4, 1, 3
Albertirsa	4, 2, 2
Cegléd	11, 4, 2
Dánszentmiklós	- , - , 1
Csemő	- , 4, -
Jászkarajenő	- , - , 4
Kocsér	- , - , 2
Mikebuda	1, - , 1
Nagykőrös	11, 1, 5
Törtel	3, 1, 2

Dabasi járás

Alsónémedi	6, 1, 1
Bugyi	8, 1, 1
Dabas	5, - , 2
Gyál	- , 2, -
Gyón	2, 1, -
Hernád	- , - , 2
Inárcs	4, - , -
Ócsa	20, 15, 9
Örkény	1, 1, 1
Pusztavacs	11, - , 1
Táborfalva	1, 1, 1
Sári	4, 6, -
Újhartyán	1, 1, -

Gödöllői járás

Dány	- , - , 1
Galgagyörk	- , - , 1
Gödöllő	1, 1, -
Isaszeg	- , 1, 2
Mogyoród	1, 3, -
Pécel	- , - , 1

Monori járás

Ecser	2, - , -
Gomba	1, 1, -
Gyömrő	2, - , 1
Káva	1, 1, -
Maglód	- , 1, 1
Mende	5, 7, -
Monor	- , - , 2
Nyáregyháza	3, - , 1
Péteri	- , - , 1
Tápióság	1, 1, 1
Tápiószőlő	2, - , -
Úrhida	1, - , -
Üllő	1, 2, -
Vasad	- , 3, 2
Vecsés	- , 1, -

Nagykátai járás

Farmos	4, 5, 7
Kóka	- , 3, -
Nagykátá	5, 2, 4
Pánd	1, 2, 1
Szentlőrinc-kátá	1, 2, 1
Szentmártonkátá	1, 3, 3
Tápióbicske	2, 1, 1
Tápiógyörgye	7, 2, 2
Tápióság	1, 4, 3
Tápiószentmárton	3, 2, 3
Tápiószecső	2, 1, -
Tápiószéle	9, 1, -
Tápiószőlős	- , 1, 3
Tóalmás	3, 5, 1
Újszilvás	- , - , 2

Ráckevei járás

Apaj	19, 1, -
Bankháza	2, 2, 2
Dömsöd	15, 2, 20
Dunavarsány	3, 1, 1
Kiskunlacháza	2, 2, -
Makád	2, 3, 3
Ráckeve	3, 1, 3
Szigetszentmárton	5, - , -
Szigetújfalu	3, 2, -
Tököl	- , - , 4

Szentendrei járás

Csobánka	1, - , -
----------	----------

Szobi járás

Bernecebaráti	1, - , -
Ipolytölgyes	2, 2, -
Kismaros	- , 2, -
Letskés	1, 1, 1
Nógrádverőce	- , 1, -
Vámosmikola	1, 2, 2

Váci járás

Acsa	- , - , 2
Fót	2, 1, 1
Órszentmiklós	1, - , -
Penc	1, - , -
Rád	- , 1, 1
Szód	1, 9, -
Szödliget	1, - , -
Vác	4, - , 1
Vácharthyán	- , - , 1
Vácrátót	- , - , 1

SOMOGY MEGYE

Barcsi járás

Babócsa	16, 5, 7
Barcs	4, 5, 1
Bélavár	- , 2, -
Bolhó	- , - , 2
Csokonyavisonta	3, 4, 9
Darány	1, 2, 3
Drávaszentes	- , - , 1
Drávatamási	1, - , 1
Homokszentgyörgy	2, 3, 1
Istvándi	2, 2, 2
Kálmánca	6, 2, 4
Lad	3, 4, -
Lakócsa	4, 6, -
Patosfa	- , - , 4
Rinyaújlak	- , 13, -
Szulok	- , - , 2
Vízvár	- , 1, 1

Csburgói járás

Berzence	6, 4, 4
Csburgó	5, 8, 7
Gyékényes	1, - , -
Iharos	4, 3, 2
Iharosberény	- , 2, -
Inke	3, 6, -
Pogányszentpéter	4, 2, 1
Porrog	3, 2, -
Somogyudvarhely	6, 3, 3
Szenta	4, 2, 6

Fonyódi járás

Balatonberény	1, 2, -
Balatonboglár	5, 1, 2
Balatonkeresztúr	2, 3, 2
Balatonlelle	4, 4, 2
Balatonszentgyörgy	2, 1, 3
Balatonújlak	35, 9, 5
Buzsák	7, 18, 5
Fonyód	2, 1, 2
Hács	1, 1, -
Kisberény	- , - , 3
Látrány	11, 5, 2
Lengyeltóti	5, 3, 2
Ordacsehi	3, 3, 3
Óreglak	2, 6, 1
Pamuk	- , - , 1
Pusztaberény	- , - , 1
Somogybajoc	2, 2, -
Somogytúr	2, 1, 2
Somogyvamos	1, - , -
Somogyvár	1, 1, 2
Szóllósgyőrök	12, 4, 2
Táska	1, 9, -
Vörs	8, 12, 3

Kaposvári járás

Attala	1, - , 3
Beté	2, 4, 2
Bárdudvarnok	1, 3, 1
Bodrog	2, 2, 1
Bőszénfa	- , 3, 3
Büssü	- , 1, 1
Csoma	3, 11, 4
Ecseny	- , 1, -
Edde	- , 1, 1
Fonó	1, 1, 2
Gadács	- , 1, 1
Gide	1, 2, -
Gölle	15, 7, 2
Hedrehely	3, 4, 4
Hencse	2, 1, 1
Hetes	- , 2, -
Igal	1, 1, 1
Jákó	2, 2, 2
Juta	2, - , -
Kadarkút	4, 3, 2
Kaposfő	2, 2, 2
Kaposfüred	1, 3, -
Kaposgyarmat	- , 1, -
Kaposnérő	- , 4, -
Kapospula	1, 2, 2
Kazsok	2, 2, 2
Kercseliget	1, 1, -
Kiskorpád	3, 1, 2
Lipótfá	1, 4, 2
Magyaregres	1, 2, -
Mernye	1, 1, -
Mosdós	1, - , 1
Nagybajom	4, 7, 7
Nagyberki	3, 1, 2
Osztopán	1, 2, 2
Polány	1, 2, -
Ráksi	2, 2, 2
Sántos	1, 2, -
Simonfa	- , 2, 1
Somodor	- , - , 2
Somogyaszaló	1, 1, 1
Somogyeszti	1, 1, 1
Somogyjád	2, 2, -
Somogysárd	- , 2, 1
Szena	1, 8, -
Szentbalázs	1, 2, -
Taszár	1, 3, -
Toponár	6, 3, -
Újvárfalva	- , 4, -
Várda	1, 1, 1
Zselickislak	- , - , 1
Zimány	- , 1, 1

Marcali járás

Bize	2, 2, 2
Böhönye	3, 5, 3
Csákány	4, 1, 1
Kéthely	3, 1, 1
Marcali	7, 6, 3

Mesztegyő	10, 5, 11	Bedegkér	1, 2, 1
Nagyszakácsi	2, 1, 1	Bonya	1, 1, 1
Nemesdéd	1, 1, 1	Gamás	1, 3, 0
Nemesvid	7, 3, 5	Kapoly	-, 2, 1
Nikla	17, 4, 2	Karád	2, 1, 2
Pusztakovácsi	6, 2, 3	Kánya	1, 1, -
Sávoly	8, 6, -	Kisbárapáti	1, 1, 1
Somogyfajsz	1, 1, 1	Miklósi	1, 1, -
Somogysámsón	2, 1, 3	Nagyberény	1, 1, -
Somogysimonyi	3, 4, -	Som	-, 1, 1
Somogyszentpál	27, 4, 2	Somogyacsa	2, 2, -
Somogyzsitfa	-, 4, 2	Somogydöröcske	1, 1, 1
Szenyér	-, -, 1	Somogymeggyes	1, 1, -
Szőkedences	23, 5, 14	Szorosad	-, -, 1
Tapsony	-, 4, 1	Tab	2, 2, 1
Varázsló	2, 2, 2	Törökkopány	2, 1, 1
Vése	3, 2, 1	Zics	-, 1, 1

Nagyatádi járás

Bakháza	-, 4, -
Beleg	-, 3, 2
Bolhás	4, 5, 5
Csököly	1, 6, 2
Görgeteg	2, 2, 5
Háromfa	3, 2, -
Kisbajom	3, 3, -
Kutas	-, 3, 5
Lábod	4, 5, 2
Nagyatád	1, 2, -
Nagykorpád	1, -, -
Ötvöskőnyi	3, 2, 4
Rinyaszentkirály	5, 3, 2
Segesd	-, 5, 4
Somogyszob	2, 3, -
Szabás	10, 4, 2
Tarany	-, 7, -

Siófoki járás

Ádánd	6, 3, 2
Balatonberény	-, -, 1
Balatonendréd	1, 1, -
Balatonkiliti	3, 3, 1
Balatonszabadi	2, 1, 1
Balatonszárszó	2, 1, 1
Balatonszemes	3, 3, 2
Balatonszéplak	-, -, 1
Bálványos	1, 1, 1
Kerekí	1, 1, 1
Kőröshegy	2, 2, 2
Kötcese	1, 1, -
Nagysepely	1, -, -
Ságvár	-, 1, 1
Szántód	2, 2, 2
Szólád	2, -, -
Zamárdi	5, 3, 2

Tabi járás

Andocs	2, 2, 1
Bábonymegyer	2, 1, -

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYE

Baktalórántházi járás

Baktalórántháza	1, 1, -
Besenyőd	4, -, -
Laskod	-, 1, 2
Levelek	4, 2, 2
Nyíribrony	1, 10, 3
Nyírájkó	1, 2, 2
Nyírmada	-, -, 4
Ófehértó	3, 1, 1
Ór	-, 1, -
Penészles	-, -, 7
Petneháza	1, 5, 3
Rohod	-, -, 1
Ramocsháza	1, 4, 1
Székely	1, 2, 2
Vaja	1, 1, 1

Csengeri járás

Császló	2, 11, 1
Gacsály	6, -, -
Csegöld	-, 3, 1
Csenger	2, 3, 3
Csengerújfalú	2, 4, -
Komlódtótfalu	-, 2, 1
Méhtelek	-, 1, 1
Nagygéc	1, 1, 1
Nagyhódos	-, 1, 1
Pátyod	-, 3, -
Porcsalma	-, 1, 3
Szamosbecs	-, 2, -
Szamossályi	-, 1, -
Szamoszatárfalva	-, 1, -
Tisztaberek	-, 16, 3
Tyukod	-, 4, 8
Zajta	-, 1, 1

Fehérgyarmati járás

Botpalád	2, 16, 6
Cégénydányád	-, 1, -

Csaholc	-, 1, 1	Jármí	-, -, 1
Fehérgyarmat	1, 2, 2	Kántorjánosi	2, 2, 1
Fülesd	2, 1, 1	Kocsord	4, 3, 2
Gyügye	-, 1, 1	Mátészalka	7, 4, 4
Jánkmajtis	2, 2, 3	Mérk	4, 1, 1
Kérsemjén	2, 2, -	Nagydobos	2, 2, -
Kisar	2, 25, 2	Nagyecsed	10, 7, 3
Kisnamény	2, 2, 1	Nyírcsaholy	-, -, 1
Kispalád	29, 28, 7	Nyírmeggyes	2, 3, 3
Kisszekerés	9, 11, 2	Nyírkáta	21, 3, 4
Kölcse	11, 6, 8	Opályi	2, 1, 1
Kömörő	1, 3, 1	Ökörítőfűlpös	1, 1, 1
Magosliget	-, -, 1	Rápolc	-, 1, -
Mánd	2, 1, 1	Szamoskér	-, -, 2
Milota	-, 4, 5	Szamoszeg	5, 6, 6
Nagyar	2, 4, 2	Tiborszállás	1, 1, 1
Panyola	1, 1, 3	Vállaj	-, -, 1
Sonkád	2, 2, 5		
Szatmárcseke	3, 3, 5		
Tiszabecs	3, 1, -	Nagykállói járás	
Tiszacsécse	-, 1, -	Balkány	7, 7, 7
Tiszakóród	-, 2, 1	Biri	2, 1, -
Tunyogmatolcs	3, 5, -	Bököny	9, 3, 10
Turricse	6, 3, 2	Érpaták	2, -, -
Túristvándi	2, 7, 3	Geszteréd	8, 4, 1
Vámosoroszi	1, 1, -	Kállósemjén	2, 1, 2
Zsarolyán	2, 1, -	Nagykálló	5, 8, 6

Kisvárdai járás

Ajak	-, -, 6
Anarcs	1, -, -
Benk	1, 1, -
Berkesz	-, -, 2
Dombrád	9, 7, 5
Döge	6, 3, 6
Eperjeske	2, 1, 1
Fényeslitke	1, 3, -
Gégény	11, 4, 2
Gyulaháza	-, -, 1
Jéke	2, -, 1
Kék	1, 1, 1
Kékcse	5, 2, -
Kisvárdá	1, 4, 4
Mándok	-, 1, 1
Nyírkársz	1, -, 1
Nyirtass	1, 3, 4
Pátroha	17, 4, 10
Rozsály	-, -, 1
Szabolcsbáka	4, -, 1
Tiszabездéd	4, -, 1
Tiszamogyorós	3, 2, 5
Tiszasztentmárton	4, 1, 4
Tuzsér	-, -, 1
Záhony	1, 1, 2

Mátészalkai járás

Fábiánháza	3, 4, -
Fűlpösdaróc	1, -, -
Géberjén	-, -, 1
Hodász	-, -, 1

Nyírbátori járás

Aporliget	-, -, 1
Encsencs	-, 3, 6
Kisléta	-, -, 1
Máriapócs	6, 4, 1
Nyírbátor	1, 1, 2
Nyírbéltek	3, 5, 6
Nyírbogát	-, -, 1
Nyírcsászári	-, -, 1
Nyírgelse	2, -, -
Nyírgyulaj	7, 1, 2
Nyírmihálydi	-, 1, 3
Nyírlugos	17, 19, 4
Nyírplis	1, 1, 1
Nyírvasvári	2, 1, -
Önböly	-, -, 1
Piricse	5, 4, 2
Pócspetri	-, 6, 1
Terem	6, -, 1

Nyíregyházi járás

Balsa	3, 4, -
Beszterec	2, 3, 4
Buj	1, 5, 1
Demecser	3, 2, -
Gáva	3, 7, -
Ibrány	2, 4, 5
Kálmánháza	-, 1, 3
Kemecse	5, 3, -
Napkor	7, 3, -
Nyíregyháza	5, 3, 3

Nyirbogdány	-,-,2	Jászládány	7,2,12
Nyirpazony	2,3,-	Jászszentandrás	-,-,4
Nyírtelek	1,1,2	Tizzasüly	-,-,3
Nyírtura	1,1,1		
Oros	1,3,3		
Rakamaz	5,3,2		
Sényő	3,2,1		
Tiszabercel	4,3,5		
Tiszarád	1,1,-		
Tiszatelek	-,-,1		
Timár	6,11,8		
Újfehértó	-,-,5		
Vasmegyer	3,5,5		
Vencsellő	4,8,7		

Tiszalaki járás

Bashalom	-,-,1
Kisfástanya	-,-,1
Tiszadada	17,14,11
Tiszalök	12,11,9
Tiszavasvári	20,19,15
Tiszadob	7,1,7
Tiszaeszlár	5,9,-

Vásárosnaményi járás

Aranyosapáti	3,3,2
Barabás	7,5,4
Beregdaróc	5,6,6
Csaroda	-,-,1
Gelénes	11,6,7
Gergelyugornya	3,2,3
Gulács	10,13,13
Gyüre	1,7,7
Hete	2,2,-
Jánd	6,11,7
Kisvarsány	-,-,1
Lónya	17,6,-
Mátyus	3,3,-
Nagyvarsány	-,-,1
Tarpa	25,49,9
Tákos	5,4,3
Tiszaadony	8,4,3
Tiszakerecsény	1,19,8
Tiszaszalka	9,1,-
Tiszavid	2,2,-
Vásárosnamény	1,1,7
Vitka	-,-,2

SZOLNOK MEGYE

Jászapáti járás

Jászsószentgyörgy	-,-,12
Jászdózsza	7,3,3
Jászapáti	5,4,4
Jászfényszaru	22,10,4
Jászivány	4,2,3
Jászfákóhalma	-,-,1,5
Jáskisér	10,4,3

Jászberényi járás

Alattyán	1,7,7
Jánoshida	-,-,10
Jászárokszállás	5,7,3
Jászberény	-,-,5,8
Jászboldogháza	-,-,9
Jászfelsőszentgyörgy	-,-,4
Jásztelek	-,-,3
Pusztamonostor	-,-,3

Kunhegyesi járás

Abádszalók	5,7,3
Karcag	-,-,10
Kenderes	9,4,5
Kisújszállás	15,9,8
Kunhegyes	17,12,12
Kunmadaras	15,11,8
Tiszabura	-,-,3
Tiszagyenda	3,3,1
Tiszaroff	6,1,5
Tomajmonostora	7,3,4

Kunszentmártoni járás

Cibakháza	4,1,3
Cserkeszőllő	3,2,1
Csépa	-,-,2
Kungyalu	5,1,1
Kunszentmárton	6,4,4
Mesterszállás	3,1,2
Mezőtúr	7,1,2
Nagyrev	3,4,6
Ócsöd	4,6,6
Szelevény	-,-,4
Tiszainoka	-,-,2
Tizsakürt	-,-,2,2
Tiszasas	3,2,4
Tiszazug	7,4,2

Szolnoki járás

Besenyszög	9,27,5
Csataszög	-,-,1
Hunyadfalva	-,-,1,1
Kőtelek	-,-,1
Martfű	3,2,3
Mezőhék	-,-,2,-
Nagykörü	4,4,2
Rákóczi falva	-,-,2
Rákócziújfalva	4,5,1
Szandaszőlő	3,-,3
Szajol	18,9,17
Szászberek	4,1,4
Szolnok	11,49,6
Tiszaföldvár	13,1,4

Tiszajenő	-,-, 8
Tiszavárkony	3, 2, 3
Tószeg	5, 7, 1
Túrkeve	6, 8, 8
Újszász	7, 1, 7
Vezseny	7, 1, 1
Zagyvarékas	7, 13, 10

Tiszafüredi járás

Nagyiván	12, 191, 19
Pusztataskony	-,-, 1
Tiszaders	4, 5, 6
Tiszafüred	-,-, 11
Tiszaigar	24, 23, 5
Tiszaörs	35, 11, 24
Tiszaörvény	-,-, 13
Tiszaszentimre	11, 14, 5
Tiszaszöllős	16, 11, 8

Törökszentmiklósi járás

Fegyvernek	3, 4, 1
Kengyel	-,-, 1
Kuncsorba	1, 1, -
Tiszabő	2, 3, 1
Tiszapüspöki	8, 6, 1
Törökszentmiklós	-,-, 1
Túrkeve	-,-, 6

TOLNA MEGYE

Bonyhádi járás

Aparhant	-, 1, -
Bonyhád	4, 3, 4
Cikó	3, 1, 1
Grábóc	3, -, -
Izmény	2, 1, 1
Kakasd	2, 21
Kéty	-,-, 2
Kisdorog	1, 2, -
Lengyel	1, 1, -
Mórágy	3, -, -
Möcseny	1, 1, -
Szálka	1, -, -
Tevel	1, -, 1
Váralja	1, 1, 2
Zomba	2, 2, 4

Dombóvári járás

Csibrák	2, 3, -
Dalmand	4, 3, 1
Dombóvár	11, 2, 13
Duzs	2, 9, 2
Kocsola	-, 5, 1
Kurd	3, 1, 1
Lápafő	1, 2, 2

Gyönki járás

Belecska	18, 11, 6
Gyönk	1, -, 1
Hógyész	1, 2, 2
Keszőhidegkút	3, 1, 1
Kisszekely	1, -, 1
Kistormás	1, -, 1
Miszla	1, 1, 1
Pálfa	2, 3, 3
Szárazd	-, 1, -
Tolnanémedi	5, 2, 2
Udvari	-,-, 1

Paksi járás

Bikács	5, 3, 1
Bölcske	3, 2, 2
Dunaföldvár	2, 3, 4
Dunakömlőd	1, -, 1
Dunaszentgyörgy	4, 6, -
Gerjen	1, 1, 1
Györköny	1, 1, 1
Kajdaics	2, 1, -
Madocsa	2, 2, 1
Nagydorog	3, 2, -
Németkér	1, -, -
Paks	-,-, 3
Pusztahencse	2, -, 1
Sárszentlőrinc	4, 6, 8

Szekszárdi járás

Alsónána	1, -, -
Alsónyék	-,-, 6
Báta	7, 9, 3
Bátaszék	8, 2, 11
Bogyiszló	5, 12, 16
Decs	2, 2, 2
Fadd	1, -, 1
Harc	-,-, 1
Medina	2, 3, 1
Mözs	7, 9, 2
Öcsény	3, 2, 1
Sárpilis	1, 1, 1
Sióagárd	7, 2, -
Szekszárd	5, 5, 3
Tengelic	2, 1, 2
Tolna	5, 12, 5
Várdomb	-,-, 1

Tamási járás

Értény	3, 1, 2
Felsőnyék	1, 1, 1
Iregszemcse	1, 2, 1
Koppányszántó	4, 2, 2
Magyarkeszi	1, 1, 1
Nagykőnyi	16, 11, 2
Nagyszokoly	3, 1, 1
Ozora	1, 1, -

Pári	1, 1, -
Pencshely	2, 1, 1
Regöly	12, 15, 7
Simontornya	-, -, 3
Szakály	-, 4, -
Tamási	4, 8, 6

VAS MEGYE

Celldömölki járás

Celldömölk	8, 3, 2
Duka	2, -, 1
Egyházashetye	-, -, 1
Izsákfa	1, 1, 1
Jánosháza	3, 3, 3
Karakó	3, 4, -
Keléd	-, 1, 1
Kemenesmagasi	7, 2, 2
Kemenespálfa	1, 1, 1
Kemenessömjén	-, -, 2
Kemenesszentmárton	2, 1, 2
Kenyeri	1, 1, 1
Kíssomlyó	1, 1, -
Mersevát	2, 2, -
Mesteri	1, 1, 1
Nagysimonyi	-, -, 1
Nemeskeresztúr	4, 3, 2
Ostffyasszonyfa	2, 1, 1
Pápoc	-, 1, 1
Szergény	4, 5, 6
Vönöck	1, 1, -

Körmen di járás

Csákánydoroszló	3, 2, 3
Döbörhegy	1, -, 1
Egyházashollós	3, 3, 2
Egyházasarádóc	-, 2, 2
Felsőmarác	-, 1, 1
Halogy	1, 2, 1
Horvátnádálja	1, 1, 2
Ivánc	-, -, 1
Kemestaródfa	-, 1, 1
Kisrákos	2, 2, 2
Körmen d	2, 8, 5
Molnásze csőd	2, 4, 5
Nádasd	2, 1, 2
Órimagyarosd	1, 1, 1
Pankasz	1, 2, -
Pinkaminszent	2, 1, 1
Rádóckölked	3, 2, 3
Szarvaskend	-, 4, -
Szóce	-, 3, -
Vasalja	4, 1, 1
Viszák	-, -, 1

Sárvári járás

Bejegyertyános	-, -, 1
Bolozsameggyes	1, 1, 1

Bő	4, 3, 2
Bögöt	2, 1, -
Bögöte	1, 1, -
Chernelháza damonya	-, -, 1
Csánig	-, -, 1
Csénye	-, -, 1
Felsőpaty	1, -, 1
Gérce	2, 3, 2
Gór	-, -, 2
Hegyfal u	1, 1, 2
Hosszúpereszteg	-, 4, 3
Ikervár	2, 5, 3
Jákfa	1, 1, 1
Káld	-, -, 2
Lócs	1, 1, 2
Megyehíd	-, -, 1
Nagygeresd	2, 2, -
Nemesládony	1, 1, 1
Nick	1, 1, -
Nyögér	1, 1, 1
Ölbő	1, 1, 1
Pecöl	3, 2, 2
Rábakovácsi	1, 3, -
Rábapaty	1, 1, 1
Rábasömjén	1, 1, 1
Répcseszentgyörgy	1, 1, 1
Sárvár	3, 5, 2
Sitke	2, 2, 1
Szeleste	-, -, 1
Tompaládony	3, 4, 1
Uraiújfalu	3, 2, 2
Vasegerszeg	-, -, 2
Vashosszúfal u	1, 2, 1
Vámoscsalád	1, 1, 1
Vámosmiske	-, -, 1

Szentgotthárdi járás

Alsószolnok	-, -, 1
Bajánsenye	5, 3, 4
Csörötnek	1, 2, 2
Felsőszolnok	-, -, 1
Gasztony	4, 6, 2
Jakabháza	-, -, 1
Kondorfa	-, 1, 1
Magyarlak	-, -, 1
Őriszentpéter	-, 1, -
Rábagyarmat	2, -, 5
Rábafüzes	2, 2, -
Rábatótfalu	-, -, 1
Rátót	1, -, 1
Rönök	-, -, 1
Szentgotthárd	3, 5, 6
Vasszentmihály	1, 1, 2

Szombathelyi járás

Acsád	1, 1, 1
Balogunyom	1, 1, 2
Bozsak	-, 2, 1
Bozzai	-, -, 1

Bucusu	-, -, 1
Bük	3, 4, 2
Csempeszkopács	1, 1, -
Csápreg	2, 2, 3
Felsőcsatár	-, 2, -
Gencsapáti	1, 2, 2
Gyöngyösfalu	1, 1, 1
Horvátzsidány	-, 1, 1
Ják	2, 2, 1
Kisunyom	1, 1, 1
Kőszeg	-, -, 1
Kőszegfalva	-, -, 1
Kőszegszerdahely	1, 1, 2
Lukácsháza	1, -, -
Meszlen	1, 1, 1
Narda	-, -, 1
Nárai	1, 1, 1
Nemesbőd	1, 1, 1
Nemescső	1, 2, 1
Perenye	-, 1, 1
Pornóapáti	1, 1, 1
Szeleste	-, -, 1
Szentpéterfa	2, 1, -
Szombathely	1, 2, 2
Táplánszentkereszt	-, -, 1
Torony	-, 1, 1
Tömörd	1, 1, 1
Vasasszonyfa	1, 1, -
Vaskeresztes	1, 1, 1
Vasszécsény	1, 1, 1
Vép	-, 1, 1

Vasvári járás

Alsóújlak	1, 1, 1
Andrásfa	2, 2, 2
Bélbaltavár	1, -, 1
Csehi	-, -, 1
Cséhimindszent	1, 1, 2
Csipkerek	-, 1, -
Gersekarát	1, 1, 2
Gutatöttös	-, 1, 1
Győrvar	3, 5, 3
Hegyhátszentpéter	-, -, 1
Kám	2, 1, 1
Marosszéplak	-, 1, -
Nagytilaj	-, 1, 2
Nemeskolta	-, 1, 1
Olaszfa	-, -, 3
Oszkó	3, 3, 1
Petőmihályfa	-, -, 1
Püspökmolnári	2, 1, -
Rábahídvág	3, 2, 4
Rum	2, 3, 1
Sorkifalud	2, 4, 4
Szemenye	1, 1, -
Telekes	1, 2, 1
Vasvár	3, 1, 4
Zsennye	-, -, 1

VESZPRÉM MEGYE

Devecseri járás

Adorjánháza	6, 3, 6
Ajka	-, 2, 2
Bakonygyepes	1, 1, -
Borszörcsök	5, 8, 2
Csőgle	5, 3, 5
Dabrony	2, 1, 1
Devecser	2, 3, 1
Doba	1, 1, 1
Iszkáz	2, 3, 1
Kamond	2, 1, 2
Karaközörcsök	2, 1, 1
Kerta	-, 1, 1
Kolontár	1, 1, 1
Magyarpolány	1, 1, -
Nagyalásony	4, 2, -
Nagypirit	2, 11, 6
Nemesszalók	-, -, 2
Noszlop	1, -, 1
Nyirád	1, 2, 2
Oroszi	1, 1, -
Padragkút	1, 2, 1
Pusztamiske	1, -, 2
Somlószőlős	3, 4, 4
Somlónásár	-, -, 9
Vid	-, -, 1
Szentimrefalva	-, -, 1

Keszthelyi járás

Alsópáhok	7, 2, 3
Balatonyörök	1, 1, 1
Fenekpuszta	7, 7, 3
Gyenesdiás	1, 2, 1
Hévíz	2, 2, 2
Karmacs	5, 2, 2
Keszthely	-, 2, -
Nemesbük	-, 1, -
Rezi	1, 1, 1
Sármellék	6, 3, 4
Szentgyörgyvár	-, 3, 2
Vállus	-, 1, -
Várvölgy	2, 4, 2
Vonyarcvashegy	1, 1, 1
Zalaszántó	1, 5, 3
Zalavár	5, 1, 5

Pápai járás

Bakonyszentiván	-, 1, 1
Bakonyszűcs	1, 1, -
Bakonytamási	1, 2, -
Béb	1, 1, 1
Békás	1, 1, 1
Csót	1, 2, 3
Dáka	1, 1, 1
Egyházaskesző	2, 2, 4
Gecse	-, 1, -
Gyarmat	1, 1, 1
Homokbödöge	1, 1, 1

Ihász	1, 1, 1	Gyulakeszi	1, 1, 1
Kúp	1, 1, -	Hegymagas	1, 3, 2
Külsővát	5, 4, 2	Káptalantóti	4, -, 1
Kemeneshőgyész	12, 8, -	Kékkút	-, -, 1
Kéttornyúlak	1, 1, 1	Kővágóörs	2, 4, 1
Lovászpata	3, 2, -	Köveskál	2, 1, -
Malomsok	-, -, 2	Lesenceistvánd	1, 2, 1
Marcalgergelyi	3, 3, 4	Lesencetomaj	2, 3, 3
Marcaltó	1, 1, 2	Mindszentkál	1, 1, 1
Mihályháza	-, 1, 1	Monostorapáti	1, -, 1
Nagyacsád	-, -, 2	Nemesgulács	1, 3, 2
Nagydém	1, 2, -	Nemesvíta	2, 3, -
Nagyimót	1, -, 1	Raposka	1, 1, 1
Nagytevel	1, 1, 1	Salföld	1, 2, 2
Nemesgőrzöny	2, 2, -	Sáska	-, 1, 1
Nyárád	2, 1, 2	Szentbékáll	1, 1, 1
Pakácsi	1, 1, 1	Szigliget	7, 2, 2
Pápa	-, 2, 2	Tapolca	4, 3, 2
Pápadereske	1, -, -	Vigánypetend	1, 1, -
Pápakovácsi	-, 1, -	Zánka	-, 1, 1
Pápasalamon	4, 1, 2	Zalahaláp	1, -, -
Pápateszér	5, 1, 1		
Ponyvád	-, -, 2		
Szerecseny	1, 1, 1	Veszprémi járás	
Takácsi	1, 1, 1	Aszód	1, 1, 1
Tapolcafő	1, 1, -	Balatonakali	1, -, -
Ugod	-, -, 1	Balatonfőkajár	-, 1, -
Vanyola	1, 3, 2	Balatonszöllős	-, -, 1
Vaszar	4, 1, 1	Barnag	-, -, 1
Vinár	-, -, 2	Berhida	7, 4, -
		Dörgicse	1, -, -
Sümegei járás		Gyulafrátót	-, -, 2
Bazsi	3, 3, 1	Litér	-, -, 1
Csabrendek	7, 3, 4	Nagyvázsony	-, -, 3
Babronc	4, 2, 4	Óskü	1, 1, -
Gógánfa	-, -, 3	Ósi	4, 1, 3
Gyepükaján	1, -, 1	Papkeszi	-, 1, 1
Káptalanfa	5, 3, 2	Péczely	3, 3, 1
Kisgörbő	-, -, 1	Pula	1, -, -
Kisvásárhely	-, -, 3	Soly	-, 1, -
Mihályfa	4, 7, 3	Szentgál	-, -, 1
Nagygörbő	1, 1, 1	Tihany	1, 1, 1
Nemeshany	-, -, 1	Tótvázsony	-, -, 1
Ohid	8, 3, 3	Várpalota	-, -, 2
Ötvös	1, 1, 1	Vilonya	1, -, -
Sümegecsehi	1, 2, 2	Vöröstó	-, -, 1
Sümeგრáგ	1, 1, 1		
Vidornyaszóllós	3, 2, 2	Zirci járás	
Zalaerdőd	1, 2, 2	Bakonycsernye	1, 1, 1
Zalagalsa	2, 2, 4	Bakonypéterd	1, 1, 2
Zalagyömrő	8, 4, 3	Fenyőfő	-, -, 1
Zalaszegvár	2, 2, 1	Gic	-, -, 1
		Lázi	2, -, -
		Sikátor	-, 1, -
Tapolcai járás			
Badacsonytomaj	2, 1, 1		
Badacsonytördemic	-, -, 1	ZALA MEGYE	
Balatoncsicsó	2, 1, 1	Lenti járás	
Balatonederics	5, 7, 4	Csesztreg	3, 4, 3
Balatonrenčes	1, -, -	Csömödér	1, 1, 1
Diszel	1, 1, 2		

Gáborjánháza	5, 6, 1	Mihály	-, 2, 1
Gutorföldre	2, 2, 2	Miklósfá	4, 8, 2
Iklódbördöce	4, 2, 3	Murakeresztúr	-, 3, 4
Kálócsfa	-, 1, -	Nagybakónak	1, 1, -
Kerkabarabás	-, -, 1	Nagyrada	3, 5, 6
Lendvajakabfa	-, -, 1	Nagyrécsa	2, 1, 1
Lenti	4, 5, 7	Nagykanizsa	2, 4, 6
Lentikápolna	-, 1, -	Orosztony	3, 1, 1
Mikekarácsonyfa	4, 2, -	Pat	-, 3, -
Nemesnép	-, 4, 2	Pölöskefő	-, 9, -
Nova	1, 2, -	Sand	-, 1, 2
Ortaháza	3, 3, 3	Sormás	2, 4, -
Páka	4, 8,	Surd	1, 1, 1
Porszombat	-, 2, 3,	Szepetnek	2, 2, 5
Resznek	3, 3, 5	Zalakaros	1, 4, 1
Rédics	7, 6, 4	Zalamernye	-, 1, -
Szentgyörgyvölgy	1, 1, 1	Zalaszabar	14, 5, 9
Szentpéterföldre	1, 1, 2	Zalaszentbalázs	2, 2, 1
Szécsisziget	2, 2, 2	Zalaszentjakab	2, 1, 3
Tormaföldre	1, -, -	Zalaujlak	-, 1, 1
Zalabaska	3, -, -		

Letenyei járás

Bánokszentgyörgy	2, 3, 2
Bázakerettye	-, 1, -
Becsehely	3, 3, 4
Bucsuta	-, 1, -
Csermecz	-, -, 1
Dobri	-, -, 4
Kerkaszentkirály	-, -, 2
Lasztonya	-, -, 1
Letenye	1, 7, 3
Lipszeszentadorján	2, 1, 4
Lovászi	1, 1, -
Molnári	2, 1, 1
Murarátka	-, 2, -
Muraszemenye	5, 6, 6
Oltárc	1, 1, -
Pusztamagyaród	1, 1, 1
Semjénháza	-, 2, 1
Szentlisló	2, 2, 1
Tótszentmárton	1, 4, 1
Tótszerdahely	3, 1, -
Tornyiszentmiklós	-, -, 2
Várföldre	-, 1, 2

Nagykanizsai járás

Balatonmagyaród	12, 1, 3
Belezna	2, -, -
Felsőrajk	6, 10, 3
Galambok	3, 5, 1
Garabonc	-, -, 2
Gelse	2, 2, 3
Hahót	-, -, 2
Hosszúvölgy	4, 3, -
Kiskomárom	3, 4, 3
Komárváros	1, 1, 3
Korpavár	-, 1, -
Liszó	-, 2, 1
Magyarszerdahely	6, 6, -

Zalaegerszegi járás

Alsónemesapáti	1, 1, 1
Andráshida	3, 1, 1
Egodvitenyed	1, 1, 1
Bak	3, 2, 2
Becsvölgye	1, 1, -
Bocföldre	1, 2, 1
Botfa	-, 1, 1
Bucszentlászló	1, 13, 1
Csonkahegyhát	1, -, -
Egervár	-, 2, 1
Gellénháza	1, 2, 1
Kemendollár	1, 1, -
Nagykapornak	2, 2, -
Nagykutas	-, -, 1
Nagylengyel	3, 2, 2
Nagypáli	1, 1, -
Nemesapáti	1, 1, -
Pacsá	3, 3, -
Petrikeresztúr	2, 1, 1
Pókaszepetk	-, -, 1
Pölöske	8, 7, 3
Pusztaderics	-, 1, -
Pusztaszentlászló	3, 2, 2
Rádó	-, 2, 1
Salomvár	1, 2, 1
Söjtör	5, 1, 3
Teskánd	1, 1, 1
Tófej	-, -, 2
Vaspör	2, 1, 1
Zalabesenyő	2, -, -
Zalaegerszeg	1, 3, 1
Zalaistvánd	-, 9, 1
Zalalövő	2, 3, 2
Zalaszentgyörgy	-, 1, -
Zalaszentmihály	3, 2, -
Zalaszentiván	-, 9, -
Zalatárnok	3, 1, 1

Zalaszentgróti járás

	Szentpéterúr	7, 5, -
	Tekenyé	- , 1, -
Batyk	Tüskeszentpéter	- , 1, -
Bezeréd	Türje	2, 2, 2
Bókaháza	Zalaapáti	- , 1, 2
Csáford	Zalabér	1, - , 1
Dióskál	Zalacsány	- , - , 2
Egeraracsa	Zalakoppány	9, 4, -
Esztergály	Zalaszentgrót	9, 5, 4
Gyülevész	Zalaszentlászló	4, 4, 3
Kehida	Zalaudvarnok	2, 2, 1
Kustány	Zalavég	1, 1, 1
Pakod		

IRODALOM

- Aumüller, S.* (1958), Der Weisstorch (*Ciconia c. ciconia*) in Ungarn und in Österreich. Burgenländische Heimatblätter 20, 3.
- Bancsó L.—Keve, A.* (1957), White-Stork-Census in Hungary in the years 1950 and 1951. Aquila 63—65. pp. 227—232.
- Dorning, H.* (1942), A gólyáról és a szárazságról. Termtud. Közl. 9. pp. 1—2.
- Homonnay N.* (1964), Magyarország és környező területe gólyaállományának mennyiségi felvétele az 1941. évben. Aquila 69—70, pp. 83—97.
- Hornberger, F. W.* (1953), Vom Speisezettel des Weissen Storches. Mitt. Bad. Landesver. f. Naturkunde u. Naturschutz 6, 1.
- Huzián L.* (1966), Adatok a gólya táplálkozásához. Aquila 71—72, pp. 231.
- Keve, A.* (1957), White-Stork-Census in Hungary in the years 1948 and 1949. Aquila 63—64, pp. 211—225.
- Kováts L.* (1968), A fehér gólya elterjedése Délkelet-Erdélyben 1962—63-ban. Aquila 75, pp. 231—258.
- Marián M.* (1956), Adatok a fehér gólya fészkelési viszonyaihoz Somogyban 1956-ban. Rippl-Rónai Múzeum Közl. 1—5.
- Marián, M.* (1962), Der Weiss-Storch in Ungarn in den Jahren 1956—1958. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve [MFMÉ] 1960—1962, pp. 231—269.
- Marián, M.—Marián, M. jr.* (1968), Bestandsveränderungen beim Weiss-Storch in Ungarn 1958—1963. MFMÉ 1968. pp. 283—314.
- Marián, M.* (1970), Der Bestand des Weiss-Storchs (*C. ciconia*) in Ungarn 1963. Vogelwarte 25.:3, pp. 255—257.
- Postaügyi Értesítő (1968), Gólyafészkek összeírása. Bp. 24. évf. pp. 247.
- Schütz, E.* (1949), Hilfe für Freund Adebar. Merkblätter f. Angewandte Vogelkunde, p. 6.
- Schütz, E.—Sziij, J.* (1960), Bestandsveränderungen beim Weiss-Storch: Vierte Übersicht 1954 bis 1958. Vogelwarte 20, pp. 258—273.
- Stollmann, A.* (1969), Populationsuntersuchungen am Weiss-Storch (*C. ciconia*) in der Slowakei 1968. Vogelwarte 25, 1.)
- Zink, G.* (1966), Populationsdynamik des Weissen Storchs, *Ciconia ciconia*, in Mitteleuropa. Proc. XIV. Intern. Congress. Oxford 1966, pp. 191—215.

POPULATIONSDYNAMIK DES WEISS-STORCHS (*Ciconia ciconia* L.) IN UNGARN

von

M. Marián

Nach dem vor zehn Jahren entworfenen Plane des Verfassers wurde der Storchbestand Ungarns in 1958, 1963 und 1968, mittels identischer Methoden registriert. Diese Abhandlung bietet die Ergebnisse der in 1968 unternommenen Bestandsaufnahme dar und vergleicht sie mit den Daten des vorherigen Lustrums. Das Zentrum der ungarischen Storchuntersuchungen bildet das Museum von Szeged, das über eine ungefähr 10 000 Notizen enthaltende Kartothek verfügt.

Die Bestandsaufnahme ging im Juni—Juli des Jahres 1968 unter der Obhut des Ornithologischen Instituts, mit der Unterstützung der Kulturellen Sektion des Exekutivkomitees des

Komitatsrates von Csongrád vonstatten. Die Erhebung wurde neben Briefträgern durch Förster, Jäger und angeworbene Zivilpersonen vollbracht. Es waren insgesamt 3353 ausgefüllte Fragebogen zurückgesandt worden, die aus 2154 Ortschaften des Landes Storchnester anmeldeten.

Die territoriale Verteilung der Horste in 1963 zeigt die Tabelle I. Aus dem Landesgebiete wurden 4510 Horste gemeldet. In den letzten fünf Jahren hat also die Zahl der Horste um 27,61% abgenommen. Die Absonderung der Horste nach den Arten der Unterlage wird auf der Tabelle II. zur Schau gestellt. Gebäude, Schornsteine vom neuen Typ sind zum Horstenbau ungeeignet. Die vorzügliche Anpassungsfähigkeit der Störche betreffs der Umgebung wird dadurch erwiesen, dass sie sich sogar auf Hydrogloben einzunisten imstande sind. Die Zahl der auf Leitungsmasten errichteten Horste ist bemerkenswert gestiegen, was sich hinsichts der Population nachteilhaft auswirkt, denn solche werden vom Instandhaltungspersonal zerstört. Zahlreiche Horste gehen bei der Demolierung alter Schornsteine, Häuser und Strohmieten zugrunde. Verfasser behandelt die Veränderungen der Storchpopulation anhand des auf der Tabelle VI. angebrachten Horststellen enthaltenden Registers. Auf eine Zeitspanne von zehn Jahren zurückgreifend führt diese Liste in Zahlen die Fluktuation der Storchpaare in den einzelnen Ortschaften des Landes auf. 1968 hatten 4438 Storchpaare in Ungarn genistet (Tabelle IV.), die Verminderung beträgt also 24,87 Prozent. Die grösste Siedlungsdichte der Störche ist im nordöstlichen Teile Ungarns zu finden.

Die Schwankungen der *Nestlingzahl* sind von der Tabelle № V. zu entziffern. Auf je ein Horstpaar fallen 2,21 Junge. Die retrograde Tendenz des Nachwuchses wird dadurch bezeugt, dass die entsprechende Angabe vor fünf Jahren noch an 2,30% begrenzt hat.

Aus den bekannten Daten die Gesamtzahl der Populaton berechnend ergibt sich, dass zur Zeit der Zählung 18 731 Störche in Ungarn gelebt hatten. Der Rückfall erreicht also während fünf Jahre einen Prozentsatz von 27,48.

Die Hauptursachen der rapiden Abnahme der Population sind: 1. Die Einschränkung des Nährbodens, die durch Entwässerungsarbeiten in Sumpfbetrieben auftritt. 1. Im ganzen Lande werden zeitgemässe Bauten errichtet, die zum Nisten kaum geeignet sind. 3. Das weitverzweigte Stromversorgungsnetz kostet vielen Störchen das Leben. 4. Die Zerstörungsarbeit des Menschen nimmt immer grössere Ausmasse an.

Der Storch ist in der biologischen Abwehr ein nicht zu unterschätzender Waffengefährte des Menschen. Seine Betreuung gestaltet sich wirksamer dank der neuen Naturschutzverordnung, die nicht nur den Vogel selbst, sondern auch seinen Horst in acht nimmt. Eine gross angelegte Verbreitung der (künstlichen) neststützenden Unterlagen tut dringend not. Im Kreise der Landleute muss durchgreifende Aufklärungsarbeit geleistet werden.